

Seniori- ja ikääntyneen väestön uudet asumisvaihtoehdot -kartoitus

SISÄLLYSLUETTELO

SENIORIVÄESTÖN UUDET ASUMISVAIHTOEHDOT – KARTOITUKSEN TULOKSET

- Ikäystävällinen kaupunki sekä palvelualueet ja -korttelit
- Senioriasumisen määritelmä
- Kohteet ympäri maata
- Ikäystävällinen Hervannan kaupunginosa

SENIORIVÄESTÖN VÄESTÖENNUSTEET

- Senioriväestön kehitys Suomessa
- Senioriväestön ennuste Vaasassa 2015–2040

IKÄÄNTYNEIDEN ASUMISEN KEHITTÄMISOHJELMA JA VANHUSTEN ASUMINEN TULEVAISUUDESSA

- YM – Ikäntyneiden asumisen kehittämisohjelma 2013–2017
- Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti
- Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen
- Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
- Käynnissä olevia selvityksiä

SENIORIVÄESTÖN UUDET ASUMISVAIHTOEHDOT – KARTOITUKSEN TULOKSET

- Ikäystävällinen kaupunki sekä palvelualueet ja –korttelit
- Senioriasumisen määritelmä
- Kohteet ympäri maata
- Ikäystävällinen Hervannan kaupunginosa

Ikäystävällinen kaupunki

on kokonaisuus, jossa rakennetun ympäristön, liikenteen, asumisen ja palveluiden suunnittelussa on otettu huomioon ikäihmisten tarpeet. Asuinalueiden rakenteilla voidaan edesauttaa myös yhteisöllisyyden ja osallisuuden syntymistä.

- Ikäystävällisen asuinalueen olennaisia tekijöitä ovat esteettömyys, viihtyisyys, turvallisuus sekä palveluiden ja tuotteiden vaivaton saavutettavuus.
- Ikäystävällinen kaupunki palvelee kaikkia kaupungin asukkaita silloin, kun asuinalueet on suunniteltu esteettömiksi ja ihmisen koko elämänkaari huomioon ottaen.
- Ikäystävällistä kaupunkia ei voi syntyä ilman ikäihmisten palveluntarjoajien, asuinalueiden suunnittelijoiden sekä käytännön toteuttajien yhteistyötä.
- Palvelualueet luovat osaltaan kaupungeista ikäystävällisiä ja toimivat asuinalueiden kehittämisen työkaluina.

Palvelualue

Palvelualueiden tavoitteena on tukea ikääntyneiden asumista ja luoda asumisen ympärille erilaisia asumis- ja hoivajärjestelyjä sekä toimintaa, joka tukee ja vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Palvelualue muodostuu erilaisista asumisen ja palveluiden vyöhykkeistä, jotka tarjoavat esimerkiksi:

- *erilaisia asumisratkaisuja (tavallisia asuntoja, senioritaloja, asuinyhteisöjä, palvelutaloja, muistisairaita huomioivaa asumista) ja kohtaamispaikkoja*
- *asumiseen ja hoivaan liittyviä palveluja*
- *hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa ja palveluja sekä*
- *neuvontaa asumiseen ja palveluihin.*

Alueen suunnittelussa on huomioitu ikäihmisten toimivan arjen edellytykset, myös toimintakyvyn alentuessa. Palvelualue voi tarjota palveluja ja toimintaa myös muille alueen asukkaille, eri ikäryhmille ja eri elämäntilanteissa oleville.

- *Toimivilla palvelualueilla voidaan tarjota ikäihmisille tarpeellista arjen apua ja siten välttää laitoshoitoon joutumista.*
- *Palvelualueet voivat olla kiinteä osa toimivaa kaupunkirakennetta ja niihin voi yhdistää ja niiden rinnalle kehittää myös palveluita, jotka on suunnattu muille kuin ikäihmisille, kuten esimerkiksi työttömille tai lapsiperheille.*

Hynynen Raija

Palvelutalot palvelemaan lähiympäristön asukkaita

- Hallitus on 27.10.2016 antanut eduskunnalle lakiesityksen, joka koskee valtion varoista myönnettäviä investointiavustuksia erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden asumisolojen parantamiseksi. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017.
- Erityisryhmien investointiavustuksista annettua lakia muutettaisiin siten, että avustuksia voitaisiin jatkossa myöntää myös sellaisille ikääntyneiden palvelutalojen yhteydessä oleville palvelutiloille, jotka on mitoitettu talon asukkaiden lisäksi muillekin alueella asuville ikääntyneille.
- Avustusta voisi saada esimerkiksi ruokailu-, liikunta- tai hoitotilojen rakentamiseen tai perusparantamiseen.
- Kaikkia alueella asuvia ikääntyneitä palvelevat tilat tukisivat ikääntyneiden hyvinvointia ja kotona asumista sekä edistäisivät heille tarkoitettujen palvelualueiden ja -kortteleiden syntymistä.
- Muutoksella saataisiin investointiavustuksella rahoitettavien palvelutilojen käytölle nykyistä parempi vaikuttavuus, tuettaisiin ikääntyneiden hyvinvointia ja kotona asumista, edistettäisiin osaltaan heille tarkoitettujen palvelualueiden ja palvelukortteleiden syntymistä sekä tuettaisiin kuntien palvelustrategioiden toteuttamista.
- Esityksellä tuettaisiin erityisryhmien, erityisesti ikääntyneiden, kotona asumista, heille tarkoitettujen palvelualueiden muodostumista ja heidän integroitumistaan ympäröivään yhteisöön. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla selkeytettäisiin avustusjärjestelmää, pienennettäisiin asuntojen vajaakäyttöriskiä ja parannettaisiin erityisryhmien oikeusturvaa.

Senioritalon määritelmä

- Suomen nykyisessä tilanteessa, jossa suuret ikäluokat eläköityvät, ei vanhenevan väestön asumisratkaisujen kehittämistä voida jättää yleisten asuntomarkkinoiden varaan.
- Uudet asunnot tulee suunnitella niin, että niissä on liikkumista ja elämistä helpottavia teknisiä ja muita ratkaisuja niin, että asunnot soveltuvat hyvin myös vanheneville ihmisille.
- Tarvitaan myös sellaisia taloja ja asuntoja, jotka on suunniteltu ja varustettu erityisesti vanhusväestön tarpeisiin ja joihin ei alle 55-vuotiaita oteta asumaan.
- Tällaisia taloja on ryhdytty kutsumaan senioritaloiksi. Ne on syytä jakaa vielä perussenioritaloihin ja yhteisöllisiin senioritaloihin.
- Senioritalo on myös muotitermi, koska seniorit ovat tänä päivänä potentiaalinen kohderyhmä kenelle tahansa asuntojen markkinoijalle.

Senioritalon määritelmä

- Senioritalot ovat normaaleja asuintaloja, joihin ei sisälly hoivapalveluja. Senioritaloilla on kuitenkin epäilemättä merkittäviä sosiaalipoliittisia vaikutuksia.
- Ne tehostavat kotipalveluiden järjestämistä ja niiden yhteyteen on ajateltavissa myös lääkäripalveluja.
- Tästä huolimatta palvelutalot ja hoivakodit ovat aivan eri asia. Ne ovat lähtökohtaisesti hoiva- ja hoitolaitoksia.
- Yleisessä kielenkäytössä nämä eri käsitteet eivät ole vakiintuneet ja pelkästään käsitteiden määrittelemisessä on vielä tehtävää.
- Pelkästään ikääntyneiden kuluttajasuojan kannalta on välttämätöntä, että erilaiset senioritalot määritellään sisällöllisesti, jotta niihin hakeutuvat eivät joutuisi kokemaan karvaitakin pettymyksiä.
- Helsingin Sanomat – ”Senioritalon idea tunnetaan huonosti”
<http://www.hs.fi/koti/a1390689371109>

Senioritalon määritelmä

- Perussenioritaloissa on tehty liikkumista edistäviä ratkaisuja niin, että ne soveltuvat myös asuntojen sisätiloiltaan pyörätuoleja käyttävillä.
- Lisäksi keittiöiden, kylpyhuoneiden ja muiden tilojen suunnittelussa on huomioitu se, että asunnossa pystyy asumaan ihmisiä, joilla on toimintakyvyn rajoituksia.
- Perussenioritaloissa on myös kerhotiloja, joissa asukkaat voivat tavata toisiaan ja harrastaa yhdessä
- Yhteisöllisissä senioritaloissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että asukkaiden keskinäisellä vuorovaikutuksella tuetaan ihmisten sosiaalisen ja fyysisen toimintakyvyn säilymistä.
- Talolle on ominaista yhteiset tilat ja asukkaiden yhteinen toiminta. Senioritalon onnistuneisuutta voidaan arvioida yhteisten tilojen käytöllä ja asukkaiden yhteisillä harrastuksilla.
- Taloissa on vähintään samat asumista helpottavat tekniset ratkaisut kuin perussenioritaloissa.
- Yhteisöllisissä senioritaloissa yhteisöllisyyttä ryhdytään rakentamaan asukkaiden valinnasta lähtien asukkaiden tukena olevan ammattilaisen johdolla.

Senioritalon määritelmä

- Aukkaita ei talon valmistuttua jätetä yksin, vaan asukastoiminnan ohjaaja on mukana kehittämässä yhteisiä aktiviteetteja ja tuottaa yksilöllistä palveluohjausta.
- Talon kutsumiselle yhteisölliseksi senioritaloksi on asetettava vaatimus, että sen yhteisölliset ominaisuudet kuvataan toimintamallin avulla.
- Asumisoikeustalo liittyy talon rahoitukseen ja hallintamuotoon. Asumisoikeus on rahoitusmuoto, joka sopii senioreille erinomaisesti.
- Asumisoikeus on joutunut huonoon huutoon erilaisten ristiriitojen takia, jotka liittyvät asukkaiden ja omistajien välienselvittelyyn ja erilaisiin epäselvyyksiin.
- Tätä rahoitusmuotoa ei kuitenkaan ole tarpeen hylätä, siinä on paljon hyvää ja käyttökelpoista.

Asumisoikeusyhdistykset Suomessa

- Suomessa on vuonna 2016 toiminnassa viisi asumisoikeusyhdistystä, jotka omistavat yhteensä 307 asuntoa.
- Yksi tuoreimmista toimijoista on Saarijärven Seudun Asumisoikeusyhdistys Omatoimi, joka rakennutti ryhmärakennuttamisen periaatteella 24 huoneiston puukerrostalon Saarijärven keskustaan vuonna 2015.
- Talon asukkaat huolehtivat itse niin talon huoltotöistä kuin hallinnosta yhteistyössä alan ammattilaisten kanssa.
- Ammattilaisiin tukeuduttiin sekä rakennuttamisessa että asumisaikana teknisessä huollossa ja isännöinnissä. Yllättävin ammattiapu oli kuitenkin yhteisöllisyyskoulutus – seinät eivät tee yhteisöä, vaan ihmiset.
- Asumisoikeusyhdistyksen asiantuntijakonsultin Reijo Pesosen mukaan ”yhdistyksen onnistumisen perusedellytyksenä on asiantuntijoiden hyödyntäminen sekä rakennuttamisessa että talon hallinnoimisessa sen valmistuttua”.
- Pesosen mukaan onnistumisen muut edellytykset löytyvät selkeästä valmistelusta, houkuttelevan tontin hankinnasta, riittävästä määrästä sitoutuneita toimijoita, asukaslähtöisestä tilasuunnittelusta sekä yhteisöllisyyskoulutuksesta.

Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jaso

- Jyväskylässä toimiva Jaso on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka on rakennuttanut kaksi asumisoikeustaloa, joissa on 134 asuntoa. Kolmas talo valmistuu ensi vuonna.
- Ratkaisevaa hankkeen toteutumiselle oli RAY:n myöntämä 35 prosentin investointituki ja kolmevuotinen projektiavustus toimintamallin kehittämiseen sekä Kuntarahoituksen myöntämä laina loppusuudelle.
- Jason asukkaiden keski-ikä on noin 70 vuotta. Asumisoikeuslaista poistettiin varallisuusrajat yli 55-vuotiailta vuonna 2006.
- Asuntojen kysyntä on ollut kova. Kaikki asumisoikeudet on myyty heti. 30-40 henkilöä jonottavat jatkuvasti asuntoa.
- Jason asuntojen ASO-maksu on 17 000–35 000 euron välillä (15 % asunnon hankintahinnasta). Asuntojen koot vaihtelevat 40 m² ja 70,5 m²:n välillä. Niissä on aina erillinen makuuhuone ja tupakeittiö tai keittokomero. Talot ja niiden lähiympäristö ovat esteettömiä.
- Jason ensimmäinen kerrostalo nousi jyväskylän Huhtasuolle 3 km Jyväskylän keskustasta, jonne on hyvä bussiyhteys. Talossa on 80 asuntoa. Kävelyetäisyyden päästä löytyvät esimerkiksi kirkko, kirjasto, ruokakauppa sekä terveysasema.

Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jaso

- Monella asukkaalla on pieni eläke mutta yleensä tarpeeksi varallisuutta asumisoikeusmaksuun. Houkuttelevaa asumismuodossa on se, että rahaa riittää muuhun elämään.
- Taloissa on yhteisiä tiloja, kuten tilava keittiö, iso olohuone biljardipöydällä ja tv:llä, kuntosali, tila hyvinvointipalveluille (fysioterapeutti, hieroja, jalkahoitaja, kampaaja ym.). Asukkaat valitsevat palvelun tuottajan. Kotiin voi myös tilata esim. ruokapalveluja.
- Taloissa on asukastoiminnan ohjaaja, "talon emäntä", joka auttaa mm. henkilökohtaisissa asioissa, kuten lääkärikäynnit, kela-asiat jne. Hän on paikalla 2-3 päivää viikossa. Monissa asioissa talon asukkaat pystyvät myös auttamaan toisiaan.
- Asukkaat suunnittelevat ohjelmaansa itse; päivätansseja, bingoa, kirjallisuuspiiriä, ukkokerhoa, illanistujaisia jne. Asukastoiminnan ohjaaja auttaa myös tässä.
- Asukkaat ovat yhdistyksen jäseniä, jolloin he ovat mukana päätöksenteossa ja lähellä toimintaa.
- Jason tarinan toivotaan innostavan virkamiehiä, päättäjiä, yrittäjiä, ikäihmisiä ja koko yhteiskuntaa toimimaan rohkeasti ikäihmisten asumisen ratkaisuja mietittäessä.

Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jaso

- Jason rakentamisen päärahoittajana on toiminut Kuntarahoitus.
- Uudenlainen asumisoikeuteen perustuva senioriasumismuoto kiinnosti Kuntarahoitusta, varsinkin kun Jyväskylän kaupunki vahvasti puolsi hanketta.
- Kuntarahoitus voi rahoittaa kuntien omistamia yhtiöitä sekä ARA:n yleishyödyllisiksi nimeämiä yhteisöjä tai hyväksymiä rakennuskohteita.
- Jason kehittämä asumismalli, jossa yhdistyy asumisoikeus ja yhteisöllisyys, voi tarjota toimivan vaihtoehdon vanhenevan väestön asumiseen isossakin mittakaavassa.
- Asumisoikeus asumismuotona on tällä hetkellä suunnattu pääsääntöisesti pääkaupunkiseudulle ja suurimpiin kasvukeskuksiin.
- Sen laajentamista koko maahan kannattaisi harkita, sillä tarvetta löytyy varmasti kaikkialta Suomessa.
- Äänekoskella perusturvajohtaja järjesti infotilaisuuden yhdessä johtavien poliitikoiden kanssa, jossa haettiin tekijää ASO-yhdistyksen perustamiseksi ja toimija löytyi.

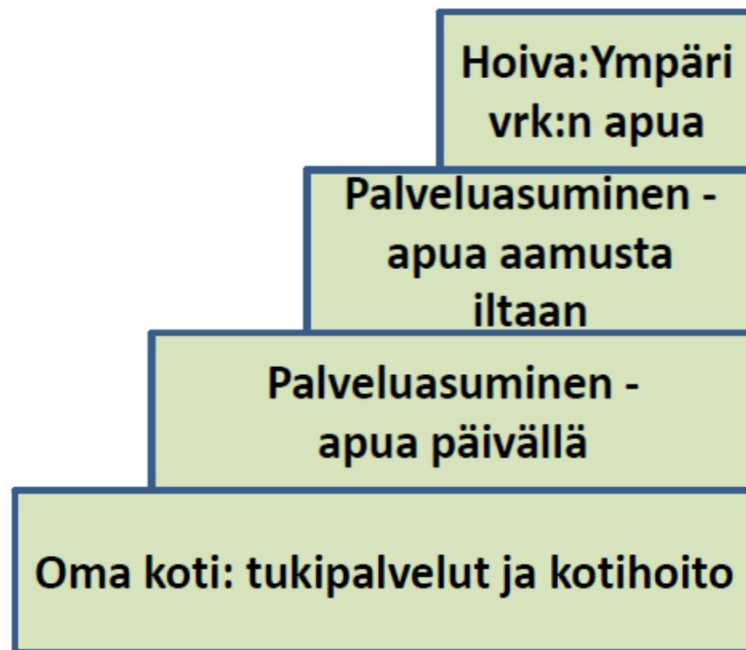
Jaso

Yhteisöllistä senioriasumista

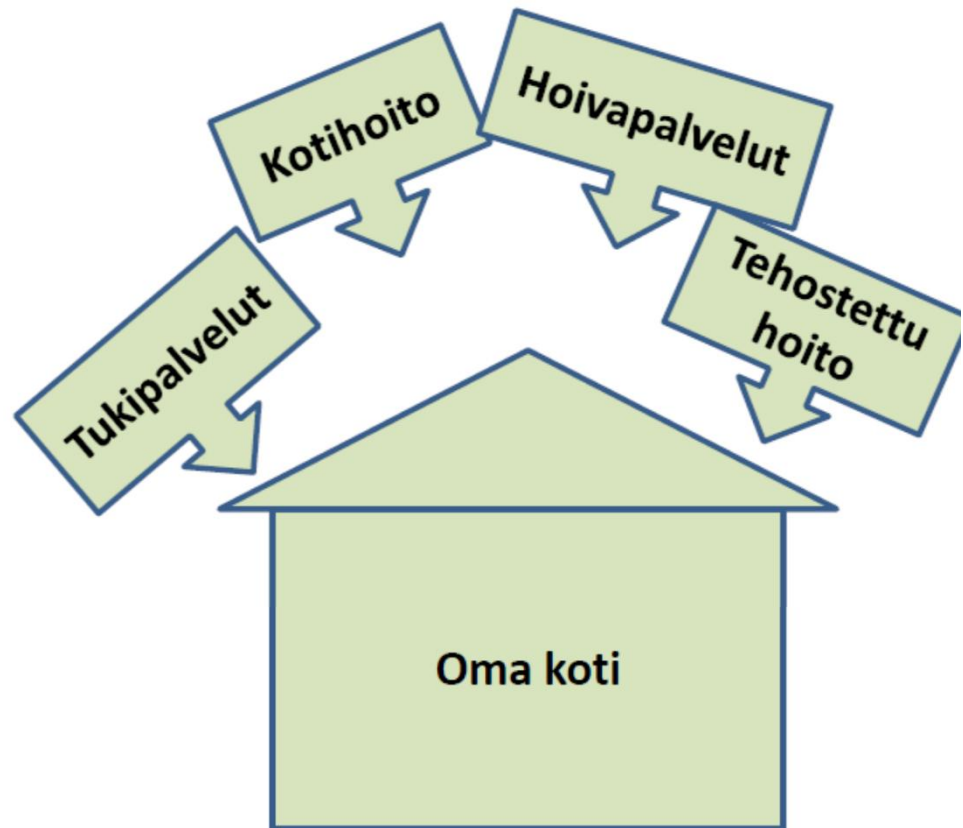

Ikääntyvien palvelurakenne

Ennen oli "hoidonportaat"
Ikääntyvät muuttivat
palvelujen perässä
paikasta toiseen

Nyt ja tulevaisuudessa
palvelut tuodaan kotiin

Asumisoikeustalo

- Laajeneva Asumisoikeus-yhdistys
- Asukkaat yhdistyksen jäseniä
- Perustajina eläkeläis-yhdistysten aktiiveja
- Asumisoikeus 15% hankintahinnasta
- Sopii hyvin eläkeläisille
- Asunnot
- 40 – 60 m²
- Asumisoikeus noin 25 000€ -
- Vastike 11 €/m²

Vanhojen asuminen

- "Tavalliset" asunnot
- Esteettömät asunnot
- **Senioritalo (55v)**
 - Perussenioritalo
 - Yhteisöllinen senioritalo
- Palvelutalo
- Hoivakoti

Kustannukset ja vaikutukset

- Kotona asuminen:
 - asumiskustannus
 - kotihoidon kustannus
- Palvelutalot ja hoivakodit
 - asumiskustannus
 - hoivan ja hoidon kustannus

Miksi senioritalo

- Eläkeläisillä halu vaihtaa asuntoa –ja halu hakeutua samassa elämäntilanteessa olevien yhteisöön
- Turvallisuus ja yhteistyö
- Viriketoiminta
- ”lopullinen” asunto
- Ei eristäytymistä
- Suhtautuminen vanhuuteen
- Lapsiperheiden ja nuorten aikuisten arki erilaista
- Palvelutaloon ei haluta, ennen kuin välttämätöntä, ei ehkä ollenkaan

Parhaat ideat syntyvät yhdessä pohtien
Vaikkapa saunan pukuhuoneessa

06/11/2014

Viljelylaatikoissa oma tai yhteinen puutarha

Jaso

Hyvinvointipalveluhuonetta vuokrataan eri palveluntuottajille

Jaso

Fysioterapiaa..
Hierontaa...

Jalkahoitoa...

Kosmetologi...

Kampaaja...

KUNTOILLAAN YHDESSÄ

Biljardia, pelejä...

Illanistujaisia...

Asukastoiminnan ohjaaja auttaa ja Jaso koordinoi toimintoja

Asukastoiminnan ohjaaja

- Elää arkea yhdessä asukkaiden kanssa
- Kannustaa ja auttaa yhteisten toimintojen syntymistä
- Auttaa pulmatilanteissa
- Auttaa palveluiden hankinnassa

Aktiiviset seniorit ry Helsingissä

- Aktiiviset Seniorit ry:n aloitteesta on valmistunut jo kaksi yhteisöllistä senioritaloa: Loppukiri Arabianrannassa vuonna 2006 ja Kotisatama Kalasatamassa vuonna 2015.
- Taloissa on yhteensä 120 asuntoa, joissa asuu n. 150 ihmistä.
- Talot ovat hintasäänneltyjä osaketaloja ja molemmat sijaitsevat Helsingin kaupungin vuokratonteilla.
- Hitassääntely tarkoittaa, että kaupunki valvoo rakennuskustannuksia ja laatua sekä asettaa osakkeiden jälleenmyynnille kattohinnan.
- Uutena ostettaessa asunnot ovat olleet alueen markkinahintatasoon verrattuna edullisia.

Aktiiviset seniorit ry Helsingissä

- Loppukiri Arabianrannassa ja Kotisatama Kalasatamassa tarjoavat yli 48-vuotiaille mielekkään vaihtoehdon turvalliseen asumiseen omassa kodissa.
- Talo ei ole palvelutalo eikä vanhainkoti, vaan itsepalvelutalo, jossa on runsaasti yhteistiloja.
- Asukkaat omistavat omat asuntonsa. Asukkaat sitoutuvat yhteisten aterioiden valmistamiseen ja yhteistiloista huolehtimiseen.
- Asukkaiden alaikäraja on 48 vuotta. Jokaisella asukkaalla on oma asunto.
- Talossa on kaikille yhteisiä tiloja: yhteiskeittiö, ruokasali, kirjasto, vierashuone, saunat, pesutupa, terassi, yhteensä noin 400 m². Ne ovat talon yhteisöllisyyden keskiö.
- Talon väki valmistaa arkipäivisin yhteisen aterian ja osallistuu yhteistilojen siistinä pitämiseen.
- Talossa voi asua esteettömästi ja ilman pelkoa yksinäisyydestä, tuttujen ihmisten ympäröimänä.

Jyväskylän Palokan senioripainoitteinen asuin- ja palvelukortteli

- Palokan keskustan kaavamuutoksen tarkoituksena on mahdollistaa monipuolisen senioripainotteisen asuin- ja palvelukorttelin rakentaminen alueelle. Etäisyys Jyväskylän keskustasta on noin 6 km.
- Alueen rakentamisen on arvioitu alkavan vuonna 2016.
- Hankkeessa ovat yhteistyössä Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy, Varttuneiden Asumisoikeusyhdistys Jaso Ry ja SRV Oy.
- Hoivapalveluiden tuottajaksi on valittu Mehiläinen Oy.
- Asemakaavan muutos on käynnistynyt Jyväskylän kaupungin aloitteesta ja kuuluu kaupungin kaavoitusohjelmaan 2015–2017.
- Kaavatyön pohjaksi on laadittu ideasuunnitelmia alueen kehittämiseksi (Playa Arkkitehdit Oy ja Arkkitehtipalvelu Oy).

Jyväskylän kaupunki

Vititeellinen havainnekuva Palokan keskuskorttelin rakennuskokonaisuudesta (BST Arkkitehdit Oy).

Jyväskylän Palokan senioripainoitteinen asuin- ja palvelukortteli

Jyväskylän kaupunki

Palvelukeskus Ilolansalo Salossa

- Palvelukeskus Ilolansalossa on yhteensä 131 palveluasuntoa ja Aatos- ja Ainokodissa lisäksi 30 asuntoa. Tehostettuja palveluasuntoja löytyy.
- Asukkaiden on oltava yli 60-vuotiaita tai muuten palveluasumisen tarpeessa sekä sitouduttava perus- ja turvapalveluun, jonka tuottaa SALVA ry.
- Palvelutiloina mm. ravintola, kuntosali ja saunatilat sekä Salvan henkilökunnan työ- ja vastaanottotilat.
- Palvelukeskuksen kaikki tilat ovat esteettömiä ja mahdollistavat apuvälineillä liikkumisen.
- Ilolansalo on asunto-osakeyhtiö, jossa Salva ry:n lisäksi on lukuisia yksityisiä omistajia. Ilolansalossa asunto-osakeyhtiö vastaa omasta taloudestaan ja mahdollisesta tuotostaan.
- Salva ry ei tavoittele voittoa. Tuotto käytetään Ilolansalossa olevien osakkeiden lainan lyhennykseen ja oman toiminnan kehittämiseen.

Palvelukeskus Ilolansalo Salossa

- Palveluasunto on kerrostaloasunto; kooltaan 40-55 m². Tällöin puhutaan ns. tavallisesta palveluasunnosta. Asukas voi olla vuokralla tai omistaa itse asuntonsa. Vuokranantaja voi olla Salva ry tai joku muu yksityinen tahon.
- Palvelukodissa on kahdessa osastossa (Aatoskoti ja Ainokoti) asuntoja, joissa jokaisella on oma huone ja kylpyhuone, sekä yhteiskäytössä muiden asukkaiden kanssa oleskelu- ja pesutilat. Palvelukodissa on ympärivuorokautisesti henkilökunta paikalla.
- Asukashakemuksessa hakija kertoo palveluasumisen tarpeestaan ja saamistaan palveluista. Salvan omistaman asunnon vapautuessa asukkaaksi valitaan eniten palveluasumisen tarpeessa oleva hakija. Muiden omistajien vuokralaiseksi ns. välivuokraus, voi olla helpompi päästä.
- Ilolansalossa asuminen koostuu vuokrasta tai yhtiövastikkeesta, vesi- ja sähkömaksusta sekä perus- ja turvapalvelusta. Tämän lisäksi asukkaan tarvitsevat hoito-, kuntoutus ja muut palvelut maksavat.
- Palveluesitteestä käy ilmi Salvan palveluiden hinnat, jotka ovat ns. tuloista riippumattomia ja kaikille samansuuruisia. Kotitalous-vähennys voi pienentää kustannuksia.
- Asunnot ovat pääsääntöisesti tyhjiä ja asukas kalustaa ne omaan tapaansa. Hoitosänkylä on mahdollista kysyä vuokralle. Pyykkiä voi pestä tai pesettää Ilolansalon pesulassa, palveluasuntoon voi kytkeä omankin pyykkikoneen.

Palvelukeskus Ilolansalo Salossa

- Ilolansalossa saa monenlaisia sosiaali- ja terveystalveluista. Salvan kotihoito tukipalveluineen tarjoaa apua ympärivuorokautisesti. Kuntoutustalvelut pitävät sisällään fysioterapian ja toimintaterapian talvelut.
- Salvan kuntoutus tarjoaa fysioterapiaa ja toimintaterapiaa sekä terveystliikuntaa ja apuvälineneuvontaa kaikille tarvitseville lähetteellä , sopimuksella tai itsemaksavana. Salva on mm. Salon kaupungin, Kelan ja Valtiokonttorin talvelun tuottaja.
- Salvan siivous ja puhdistustalvelut varmistavat puhtaan asunnon ja yhteiset tilat. Ravintola Ilolansalo tarjoaa kotiruokaa useita kertoja vuoden jokaisena päivänä.
- Ilolansalon ympäristössä kadulla olevat autopaikat ovat asukkaidenkin käytössä. Lämmituspistokkeita ei ole, lähistöltä voi saada vuokralle autotallin.

Joensuun Senioripiha

Ikäihmisten hyvinvointikeskus

- Senioripiha on useamman rakennuksen kokonaisuus, jossa on tarjolla erilaisia ikäihmisille suunnattuja asumismuotoja (omistusasuntoja, vuokra-asuntoja, pienryhmäkoteja, palveluasumista).
- Rakennuksissa on myös toimitiloja kotihoidon henkilöstölle ja muille palveluntuottajille sekä kohtaamispaikkoja ikäihmisille (mm. ravintola, päiväkuntoutuskeskus, ryhmätilat).
- Alueella järjestetään erilaisia ikäihmisille suunnattuja tapahtumia ja tilaisuuksia.
- Palveluja ja toimintoja kehitetään ja tuotetaan yhteistyössä julkisen, yksityisen ja järjestösektorin kanssa.
- Toimivilla palvelualueilla voidaan tarjota ikäihmisille tarpeellista arjen apua ja siten välttää laitoshoitoon joutumista.
- Palvelualueet voivat olla kiinteä osa toimivaa kaupunkirakennetta ja niihin voi yhdistää ja niiden rinnalle kehittää myös palveluita, jotka on suunnattu muille kuin ikäihmisille, kuten esimerkiksi työttömille tai lapsiperheille.

Espoon Kaukalahden Elä ja asu -seniorikeskus

- Kaukalahden seniorikeskus tarjoaa pitkäaikaista hoiva-asumista ikäihmisille. Suurin osa asukkaista asuu yksioissa, ja hoitaja on paikalla ympäri vuorokauden.
- Seniorikeskuksessa on asuntojen lisäksi mm. kokoontumis-, liikunta- ja monitoimitiloja, virkistys- ja kulttuuritoimintaa, ohjattua ryhmä- ja päivätoimintaa sekä kampaamo ja fysioterapeutti.
- Espoon kaupungin järjestämässä pilottihankkeessa kartoitettiin muun muassa Kaukalahden seniorikeskuksen henkilökunnan ja asukkaiden ympäristöön liittyviä toiveita.
- Hankkeen lopputuloksena esimerkiksi laajennettiin ja kunnostettiin takapihan laatoitusta, jotta asukkaat pääsevät vaivattomammin nauttimaan läheisestä luonnosta.
- Pihapiiriin tehtiin myös kukkalaatikoita, joita pääsee kitkemään ja hoitamaan myös pyörätuolilla.

Tampere – Kuuselakeskus ja Lähitori-toiminta

- Kuuselakeskus toimii alueellisena ikäihmisten lähipalvelukeskuksena
- Tarjoaa asumispalveluja keskuksessa asuville, päivätoiminta- ja palvelukeskuspalveluja sekä kotiin annettavia palveluja lähialueella asuville senioreille
- Yhteensä 85 ikäihmisille tarkoitettua asuntoa sekä viisi ryhmäkotia, joissa on yhteensä 72 asukaspaikkaa
 - tuettu asuminen, jolloin asukas selviytyy pääsääntöisesti itsenäisesti päivittäisistä toiminnoista, mutta saa tarvittaessa apua
 - palveluasuminen, jolloin asukas pystyy avun turvin selviytymään päivittäisistä toiminnoista
 - tehostettu palveluasuminen, jolloin asukas tarvitsee ympärivuorokautista hoivaa ja huolenpitoa
- Enimmäkseen Ara-asuntoja, lisäksi Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry:n vuokraamia asuntoja
- Lähitorien palvelut tuottaa Pirkanmaan Senioripalvelut Oy, Tampereen Kaupunkilähetys ry sekä Apukolmio Oy.
- Lähitorilla voi:
 - osallistua laajaan ryhmä- ja tapahtumatoimintaan
 - käydä syömässä ja vaikkapa samalla kysyä apua erilaisiin arjen pulmiin
 - saada maksutta apua hakemusten täyttämiseen ja kuulla mitä yksityisiä, julkisia tai vapaaehtoisten tarjoamia palveluja kotiin on saatavilla.
- Lähitorin yhteydessä toimii myös maksuton Seniorineuvola, jossa voi:
 - mittauttaa verenpaineen
 - keskustella terveyteen liittyvistä asioista sairaanhoitajan kanssa
 - saada tietoa ja neuvoja liikkumiseen, toimintakykyyn ja apuvälineisiin liittyvissä asioissa fysioterapeutilta.

Järvenpään hyvinvointikampus

- Järvenpäässä otetaan käyttöön uusi sosiaali- ja terveyskeskus vuoden 2017 aikana. Sen ympärille suunnitellaan hyvinvointi-kampusalue, missä yhdistyvät esteetön asuminen sekä hyvinvointipalvelut
- Kortteliin tullaan rakentamaan mm. vuokra- ja omistusasuntoja ikäihmisille, hoivayksikkö, ympärivuorokautinen päiväkotiki sekä perhekeskus
- Hyvinvointikampuksen erilaisia kohderyhmiä ovat ikääntyvä senioriväestö, muistisairaat, psykogeriatriset sekä ikääntyneet, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoivaa.
- Kaikille kampuksen käyttäjäryhmille – perheille, lapsille, nuorille sekä terveystalon asiakkaille - tarjotaan korkeatasoisia ja ihmislähtöisiä hoiva- ja hyvinvointipalveluja yhteisissä tiloissa sekä kotiin vietyinä
- Alueelle tulee ARA-senioriasuntoja sekä vapaarahoitteisia vuokra- ja omistusasuntoja
- Hyvinvointikampus on ihmisiä ja ikäryhmiä yhdistävä asuin- ja toiminta-alue, jossa hyvinvointi ja viihtyvyys kulkevat käsikädessä.
- Kortteliin tullaan rakentamaan mm. laadukkaita vuokra- ja omistusasuntoja ikäihmisille, hoivayksikkö, ympärivuorokautinen päiväkotiki sekä perhekeskus. Tavoitteena on luoda yksityisten palveluntuottajien kanssa palvelukonsepti vastaamaan kuntalaisten hyvinvoinnin tarpeita.

Iittalan hyvinvointikeskus, Hämeenlinna

- Keskukseen on tulossa mm.:
 - 52 esteetöntä asuntoa, joista
 - 31 on tarkoitettu muistisairaille ja
 - loput asunnot ovat tavallisia, ikääntyville tarkoitettuja vuokra-asuntoja
 - kirjasto/palvelupiste
 - ravintola/valmistuskeittiö, joka tuottaa ateriat talon asukkaille
 - ruokailumahdollisuus myös muilla
 - terveysasema
 - n. 80 m²:n musiikki- ja liikuntatila
 - 70 m²:n päivätoimintatilat
 - vuokrattavia toimitiloja
- Hyvinvointikeskuksen palvelut tuotetaan pääosin kaupungin omana tuotantona.
- Kohde valmistuu syksyllä 2017.
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA osallistuu hyvinvointikeskuksen rahoitukseen 1,6 M€:n avustuksella.
- Iittalan hyvinvointikeskuksen lisäksi Lammille on suunnitteilla vastaava monen sukupolven keskus.
- Hyvinvointikeskuksiin luodaan ikääntyville turvallinen ja esteetön asuinympäristö, jossa hyvinvointipalvelut ovat ihan lähellä samoin kuin alueen kaupalliset palvelut.

Onnelanpolku – energiatehokasta elämänkaariasumista erityisryhmille

- Onnelanpolun hankkeessa toteutettiin elämänkaariasumiseen ja erityisryhmien asumiseen soveltuva palvelutalo, jonka energiankulutus on lähes nollaenergiatasoa.
- Elämänkaariasumisella tarkoitetaan tässä yhteydessä ikääntyneen mahdollisuutta asua samassa osoitteessa toimintakyvyn muutoksista huolimatta.
- Lahdessa sijaitsevaan kohteeseen rakennettiin vanhuksille 228 asuntoa.
- ARAn mielenkiinto hankkeessa kohdistui pääasiassa kolmeen asiakokonaisuuteen: vanhojen rakennusten korvaaminen uusilla, uuden kohteen elinkaariasuminen ja energiatehokkaat ratkaisut. Rakennettava kohde on myös kokonsa puolesta merkittävä rakennuskokonaisuus Suomen mittakaavassa.
- Kohteeseen on asennettu asennetaan anturit ja seurantajärjestelmät, joiden keräämää tietoa käytetään tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Tietoa käytetään myös järjestelmien toiminnan optimointiin.
- Hanke sai ARAlta kehittämisrahaa, investointiavustuksen ja korkotukilainan.

Seinäjoen Saga-palvelutalo

- Seinäjoen ydinkeskustaan on suunnitteilla uusi Saga-palvelutalo, jossa on 110 asuntoa.
- Taloon tulee upea kattopiha, ja pohjakerrokseen keskitettävät kahvila- ja ravintolapalvelut ovat myös vierailijoiden käytettävissä.
- Lisäksi talossa on 30-paikkainen ryhmäkoti erityistä huolenpitoa tarvitseville.
- Yhteistiloissa on mm. kuntosali, kirjasto, takkahuone, sauna ja uima-allas. Ravintola, kahvila ja viinibaari kutsuvat viihtymään ja talossa palvelevat myös kampaamo, jalkahoitola, fysioterapeutti ja huoltomies. Upealla kattopihalla voi pelata, istuskella ja seurustella.
- Kun asut Sagassa, käytettävissäsi on ammattitaitoinen ja ystävällinen terveydenhuollon henkilöstö ympäri vuorokauden. Talossa on myös lääkäri.
- Sagan asukkaana kuukausikulusi koostuvat asumiskuluista sekä valitsemastasi palvelupaketista. Tarjolla on mm. ateria-, kodinhoito-, pesula- ja terveystalveta ja henkilökohtaista avustamista.
- Asuntojen koko on alkaen 30 neliötä ja kokonaiskustannukseen alkaen 1335 € sisältyy vuokra, palvelupaketti sekä talon yhteisten tilojen, kuten kuntosalin, takkahuoneen, kirjaston sekä sauna- ja allasosaston käyttö.

Vaasan Lakeankulma – Omaksi asuntoja

Asunto OY Bostads AB

Vaasan Lakeankulma

Mäkikaivontie 1, 65100 Vaasa

Lakea

Vaasan Lakeankulma – Omaksi asuntoja

- Lakeankulman laadukas kerrostalo valmistuu elokuussa 2017.
- Omaksi-asuntojen neljässä kerroksessa sijaitsevat kodit tarjoavat oivat puitteet asukkaan tarpeesta riippuen: kompaktista yksiöstä kolmen huoneen, keittiön ja saunan tilaviin huoneistoihin.
- Lakeankulman, Tornin ja Portin asukkaat voivat hyödyntää samassa kiinteistössä sijaitsevan Diakonialaitoksen kotihoitopalveluja.
- Asukkaiden palvelumaksuun sisältyy sairaanhoitajan vastaanotto, neuvontaa ja ohjausta asumiseen ja palveluihin liittyvissä asioissa sekä talossa järjestettävä kerhotoiminta.
- Arjen helpottamiseksi on mahdollisuus ostaa siivouspalveluita tai kotisairaanhoidon ja kotihoidon palveluita.
- Palveluihin sisältyy mm. peseytymisessä, pukeutumisessa ja ruokailussa avustamista, lääkehoidosta huolehtimista, sairaanhoidollisia toimenpiteitä, kodinhoitoa sekä asiointi- ja ulkoiluapua. Nämä palvelut hinnoitellaan käytön mukaan.

Vaasan Lakeankulma – Omaksi asuntoja

LAKEA
OMAKSI
KOHDE

UUSI RAHOITUSMALLI LAKEA OMAKSI

OMA KOTI TURHAN KALLIS?

Lakean Omaksi-asunto on uudenlainen tie asunnonomistajaksi – ilman turhan korkeita asumiskuluja. Pääset muuttamaan upouuteen asuntoon, käytät sitä omanasi ja voit vaikuttaa vapaasti sisustukseen. Käytännössä olet siis asuntosäästäjä, joka saa nauttia oman asunnon eduista, päivä kerrallaan.

TAKUULLA TURVALLINEN SIIJOITUS

Lakean Omaksi-asunnot rakennetaan valtion takaamalla yhtiölainalla. Toisin sanoen sinun ei tarvitse sitoutua raskaaseen, henkilökohtaiseen asuntolainaan tai hankkia lainavakuuksia. Maksamalla pääomaosuutta kerrytät joka kuukausi omaisuutta itsellesi.

ENTÄ JOS...?

Elämä muuttuu ja asunto sen mukana. Siksi Lakean Omaksi-asunnot joustavat elämän kaikissa käänteissä. Jos työt vievät toiselle paikkakunnalle, perhe kasvaa tai asunto käy turhan isoksi, voit milloin tahansa myydä Omaksi-asunnon vuokrasopimuksen ja siihen liittyvän asunnon lunastusoikeuden markkinahintaan. Jos asunto jää väliaikaisesti tyhjäksi, voit myös etsiä sinne vuokralaisen.

* Asuntojen valmistumisen jälkeen Omaksi-maksu kasvaa kuukausittain lainan lyhennysosuuden verran.

VUOKRAAMALLA OMISTAJAKSI, NÄIN SE TOIMII:

1. OMAKSI-MAKSU

Maksat rakennusaikana 7 % asunnon kokonaishinnasta ja saat oikeuden asumiseen sekä myöhempään osakkeiden lunastukseen. *

2. VUOKRA

Maksat asunnosta joka kuukausi vuokraa. Kokonaisvuokrasi sisältää lainan lyhennystä, joka kertyy hyväksesi.

3. LUNASTUS

Sopimuksen mukaisten vuosien kuluttua voit lunastaa Omaksi-asuntosi osakkeet itsellesi. Omaksi-maksu ja kuukausittain maksettu pääomavuokra lasketaan eduksesi loppukauppahinnassa.

4. LUNASTUKSEN JÄLKEEN

Kun olet sopimuskauden päätteeksi lunastanut huoneistosi osakkeet itsellesi, asuntosi on siitä eteenpäin 100 % asunto-osakeyhtiölain määrittelemä omistusasunto.

TTY:n arkkitehtiopiskelijat menestyivät EFL:n ja ARA:n kilpailussa – 1. palkinto: "Responsibility brings purpose", Samu Pitkänen, (TTY)

- Tuomaristo piti voittajatyötä innovatiivisena, aikaansa edellä olevana kokonaisuutena.
- Suunnitelman asuinyhteisössä eri-ikäisillä asukkailla on sopiva määrä mukavia velvollisuuksia hoidettavana: puutarhatöitä, pihalla asuvien lampaiden hoitoa ja osallistumista rakennuksessa toimivan päiväkodin toimintaan.
- Vastuutehtävät lisäävät ikääntyneiden tarpeellisuuden tunnetta ja tuovat sisältöä arkeen.
- Rakennuksen arkkitehtuuri on viehättävän pienipiirteistä. Julkisivumateriaaliksi on valittu lämmin ja kotoisa puu.
- Asunnot ovat valoisia, toimivia ja joustavia. Luonteeltaan julkisempia oleskelutiloja ja palveluita on kattava valikoima, ja ne on viisaasti erotettu asuintiloista.
- Yhteistilat sijoittuvat pääosin avaraan lasikuutioon, jonka sisällä kasvaa puu.
- Siellä sijaitsevat ruokailu- ja kuntoilutilat sekä kahvila, josta käsin pääsee seuraamaan päiväkodin vilskettä.

Ikäystävällinen Hervannan palvelualue -projekti

Valokuva: © 2012 BLOM

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen

Jyväskylä

11.2.2016

**Ympäristöministeriö
Tampereen kaupunki
Tampereen Kotilinnasäätiö
Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry**

Tampereen kaupunki

Tausta

- Asukasmäärä kasvaa 15 vuodessa: 27 500 32 000
- Yli 75-vuotiaiden asukkaiden määrä kasvaa 120 %
- Kaupunkistrategia:
"Yhdessä tekeminen, Ennalta ehkäisy ja hyvinvointierojen kaventaminen, Kestävä yhdyskunta, Elinvoima ja kilpailukyky, Tasapainoinen talous ja uudistuva organisaatio"
- Linjauksia ja hankkeita: Ikäihmisten palvelujen uudistaminen, Tulevaisuuden palvelumalli, Oma Tesoma, Asuntopoliittiset linjaukset, Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- Kaupunkiseutu kasvaa, paljon rakennushankkeita, samalla edellytyksiä uudennaisille ratkaisuille

Valmistelun eteneminen

- Yhteistyötahojen välinen sopimus
- Ohjausryhmä: Tampereen kaupunki: ikäihmisten palvelut, asuntotoimi, maankäytön suunnittelu sekä kehittäminen ja suunnittelu / Ympäristöministeriö / Ikä-Aske / Sitra / Tampereen Kotilinnasäätiö / Pirkanmaan Senioripalvelut / Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry
- Kaupungin strategiat ja suunnitelma-asiakirjat
- Virkamiesten, hankkeiden ja muiden toimijoiden haastattelut
- Asukastyöpajat & asukkaiden haastattelut
- Aluetoimijaverkoston työ käynnistyi
- Tehtävien kytkeminen eri toimialojen ja toimijoiden toteutussuunnitelmiin

Ikäystävällinen Hervannan palvelualue

- Projektissa mallinnetaan ratkaisuja, joilla varaudutaan alueen väestön ikääntymiseen poikkihallinnollista työtä vahvistaen sekä osallistamalla asukkaita, yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita.
- Projektissa kehitetään asuinympäristöä, viheralueita ja kiinteistöjä esteettömän asumisen kasvaviin tarpeisiin. Kumppanuuskaavoitus- ja tontinluovutuskilpailussa luodaan mahdollisuuksia yhteisöllisen asumisen ratkaisuihin.
- Keskeisten asiointireittien turvallisuutta ja kunnossapitoa parannetaan, jotta ikääntyneen väestön elinpiiri voi säilyä laajana ja arki aktiivisena.
- Projekti etenee rinnakkain kaupungin Kaakkoisen palvelualueen hyvinvointipalvelujen palvelumallin valmistelun kanssa ja työssä otetaan huomioon, että kunnilla säilyy vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät itsehallintoalueille.

Hyvinvointikeskus – linjauksia

- toimintamalli & palvelukeskittymä: yksi tai useampi kiinteistö, keskeisellä paikalla
- julkisia ja yksityisiä palveluja, Sote-palvelujen lisäksi puitteet muille hyvinvointipalveluille
- luovutaan sektorikohtaisesta toimitilajattelusta, uudistetaan palvelukulttuuria yhteistyöllä
- pidemmät aukioloajat peruspalveluille, neuvonnalle ja ohjaukselle
- pienemmät tilatarpeet

(Sisko Hiltunen, 2015)

Lähitori

- Hyvinvointikeskuksen lähipalvelupiste
- Keskeinen tehtävä on hyvinvointia edistävä toiminta
- Neuvonta, ohjaus, muut matalan kynnyksen palvelut
- Voi toimia osana hyvinvointikeskusta ja sijoittua muiden tilojen yhteyteen

Hervannan ikäystävällinen asuinympäristö

- Esteetön kävely- ja asiointireitti yhdistää keskeiset hyvinvointipalvelut
- Virkistysalueiden kehittäminen ikäihmisten käyttöön soveltuviksi
- Keskeiset päätöksentekijät ja työntekijät tunnistavat esteettömien ratkaisujen mahdollisuudet
- Hyvinvointikeskus – lähitori -toimintamalli toiminnassa

Ikäystävällinen asuminen Hervannassa

- Kumppanuuskaavoitus- ja tontinluovutuskilpailu
- Asumisratkaisuja, joissa voi asua turvallisesti lähellä palveluja
- Uusia vuokra- ja palveluasuntoja aistivammalaisille
- Kartoitetaan esteelliset kohteet: hissit ja sisäänkäynnit
- Jaetaan esteettömyys- ja korjaustietoa asukkaille
- Palveluneuvonnan sisältöjen laajentamien:
 - asuntojen korjaustarpeen arviointi,
 - asumista koskeva palveluliiketoiminta,
 - hyvinvointiteknologian ja sähköisten palvelujen käyttöönoton tukeminen

Toiminta- ja osallistumismahdollisuudet

- Asukkaiden osallistaminen ikäystävällisen palvelualueen ja hyvinvointikeskuksen toimintamallin kehittämiseen
- Aluetoimijaverkostosta viestinnän ja yhteissuunnittelun aktiivinen foorumi
- Lisää käyttäjiä kirjaston ikäystävällisille palveluille
- Vertaisohjaajien kouluttaminen
- Vahvistetaan osallisuutta kulttuurin keinoin
- Enemmän tiloja kolmannen sektorin toiminnalle

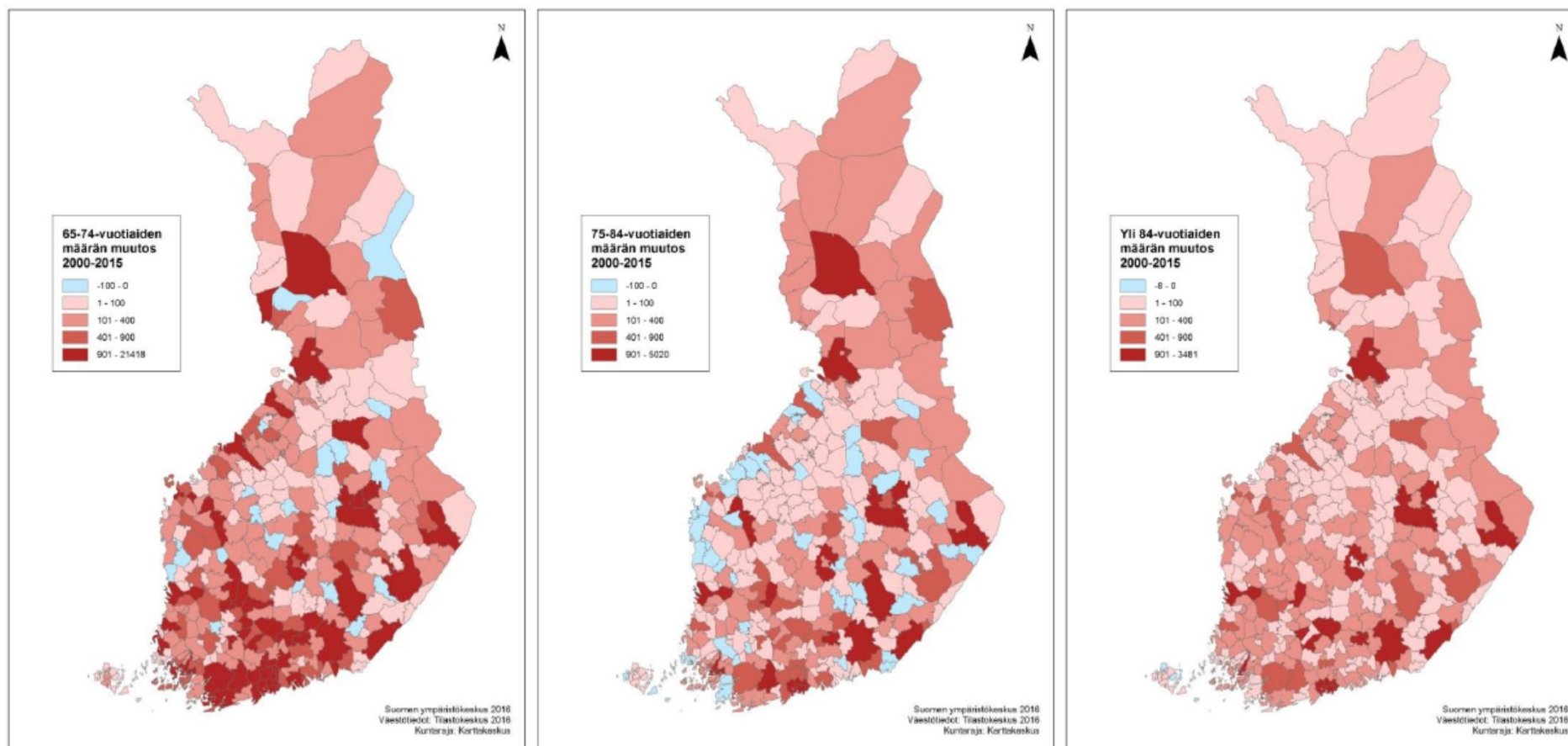
SENIORIVÄESTÖN VÄESTÖENNUSTEET

- Senioriväestön kehitys Suomessa
- Senioriväestön ennuste Vaasassa 2015–2040

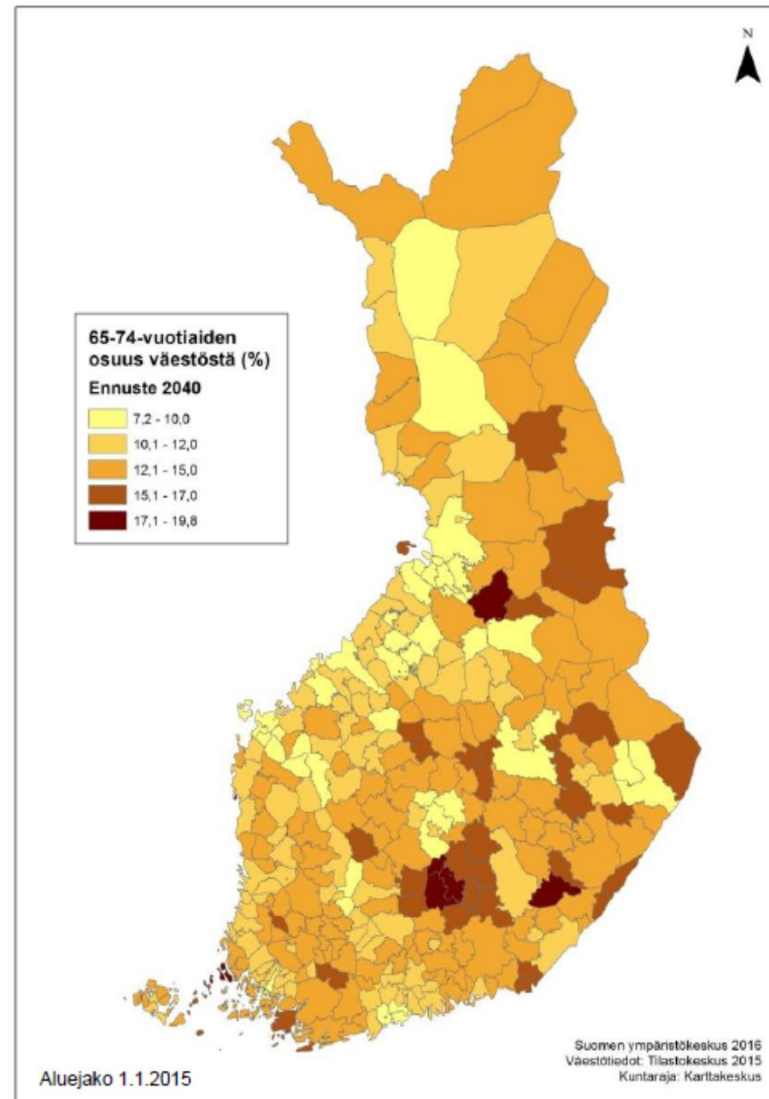
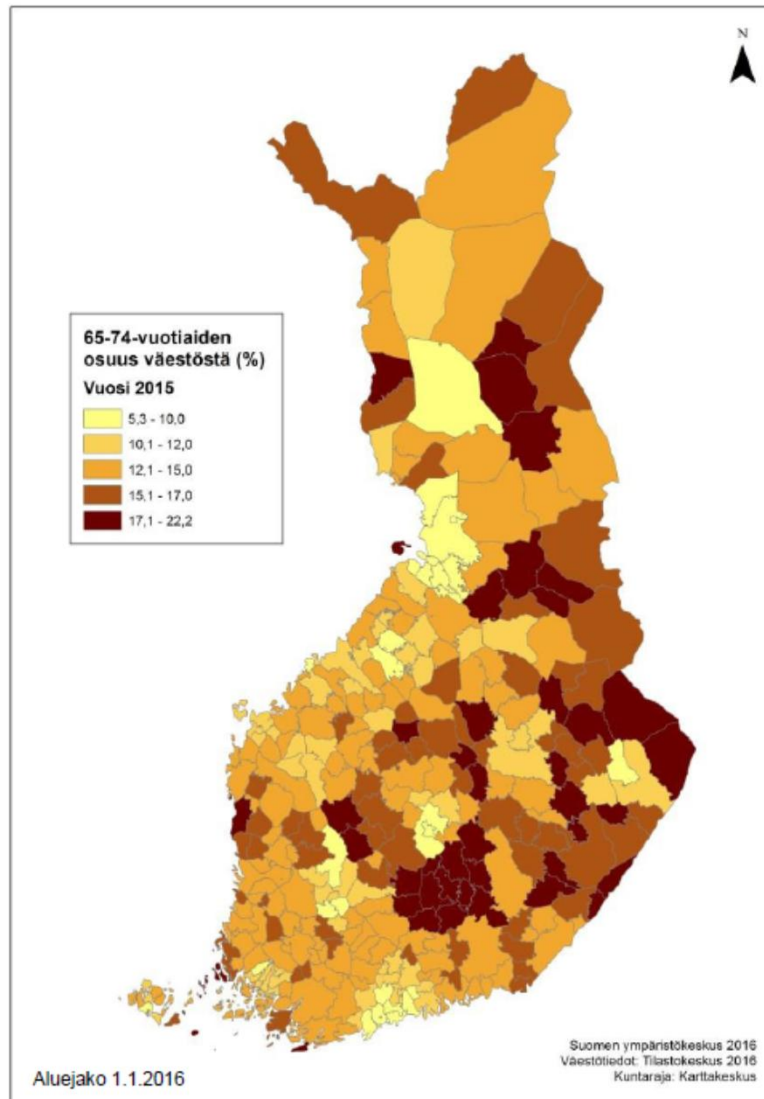
SYKE – Ikääntyneet yhdyskuntarakenteessa

Ikääntyneiden absoluuttinen määrä kasvanut eniten suurissa kaupungeissa

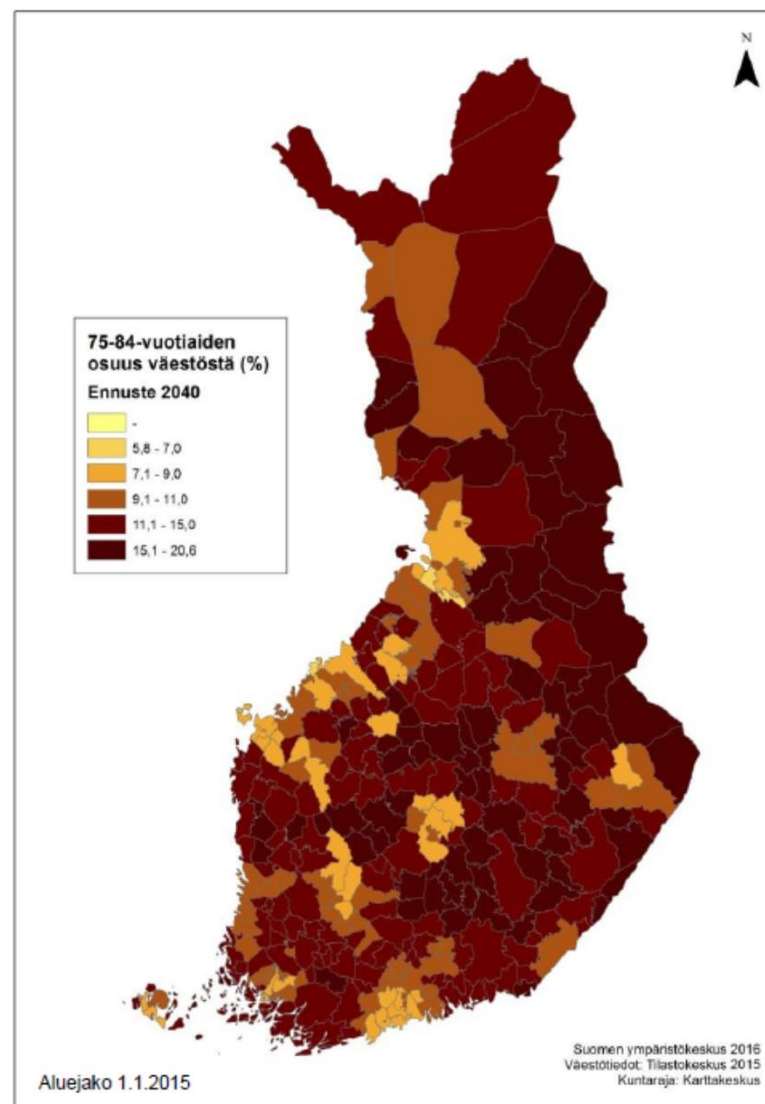
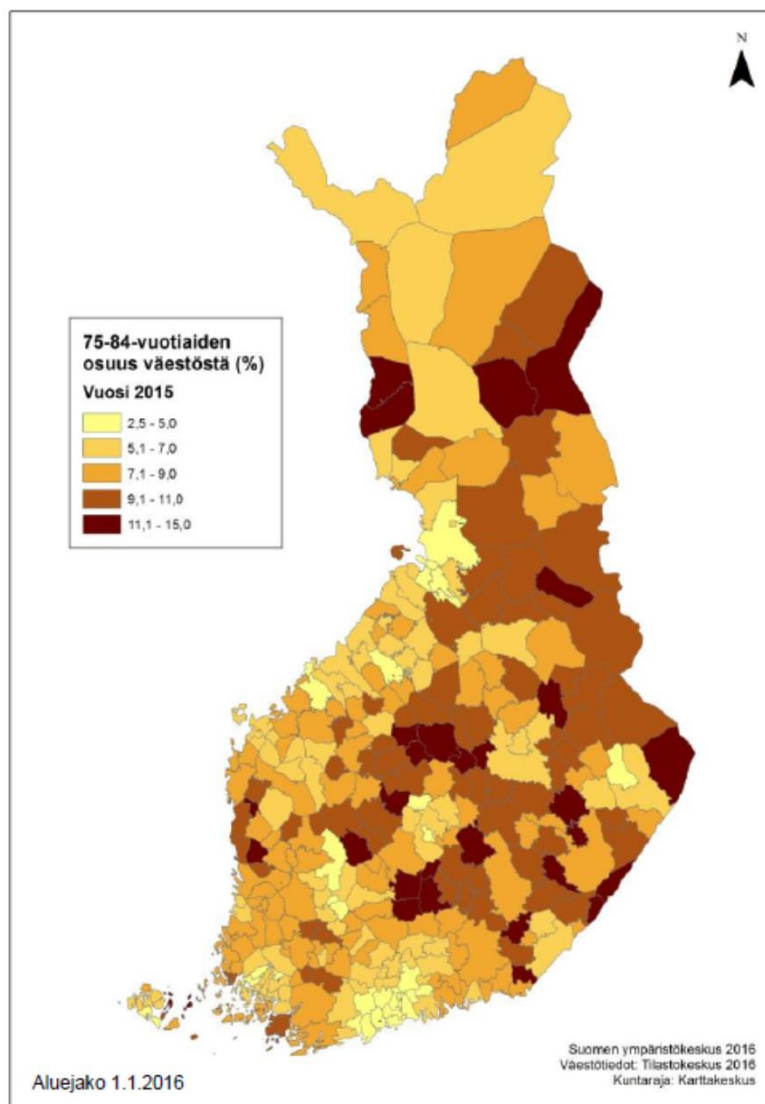
SYKE – Ikääntyneet yhdyskuntarakenteessa

Ennuste 2040: 65–74-vuotiaiden osuus väestöstä pienenee monissa kunnissa

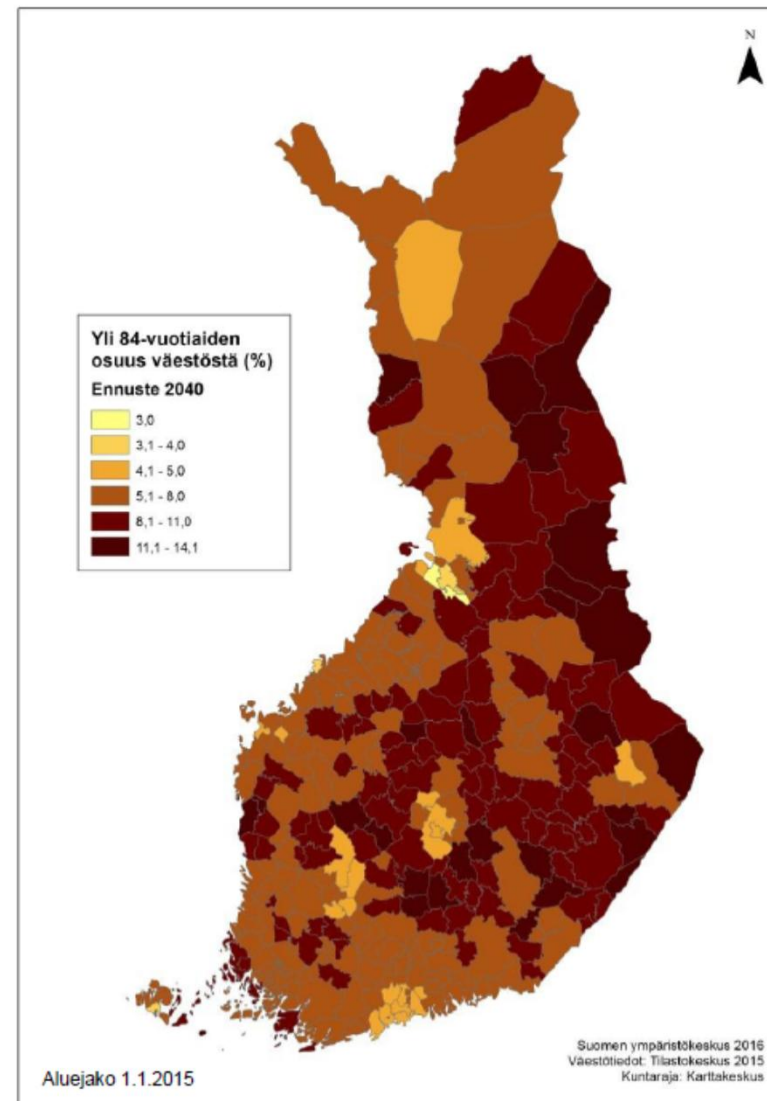
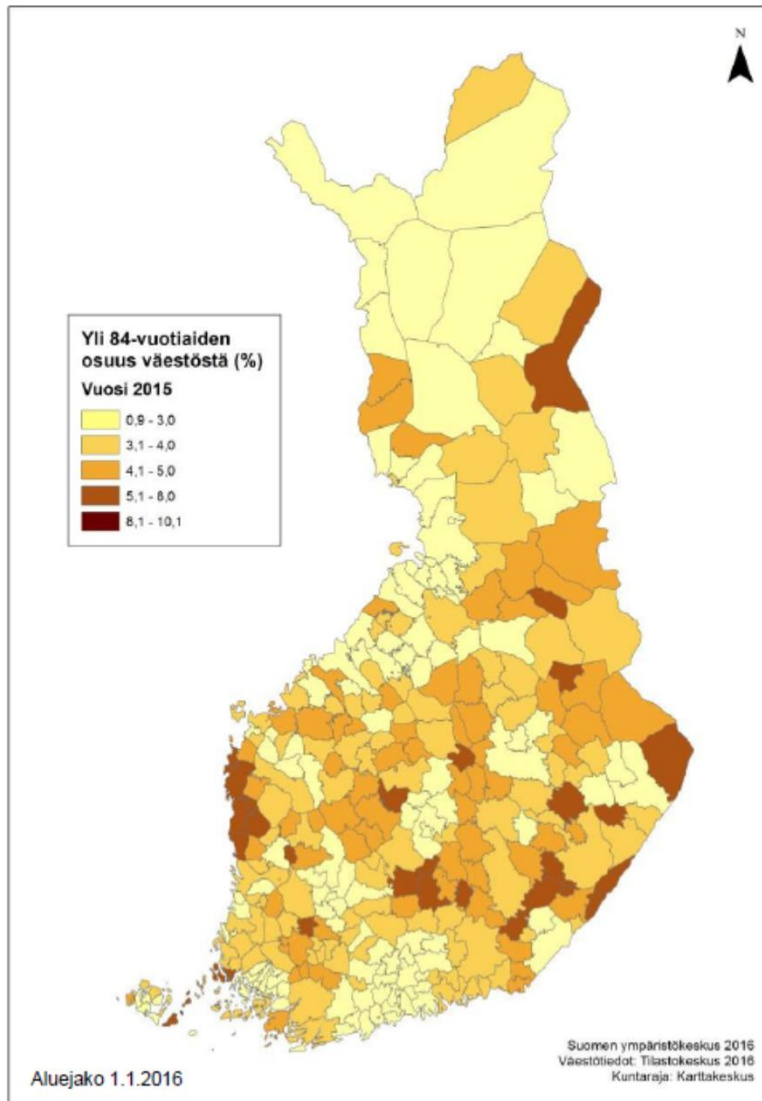
SYKE – Ikääntyneet yhdyskuntarakenteessa

Ennuste 2040: 75–84-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa selvästi

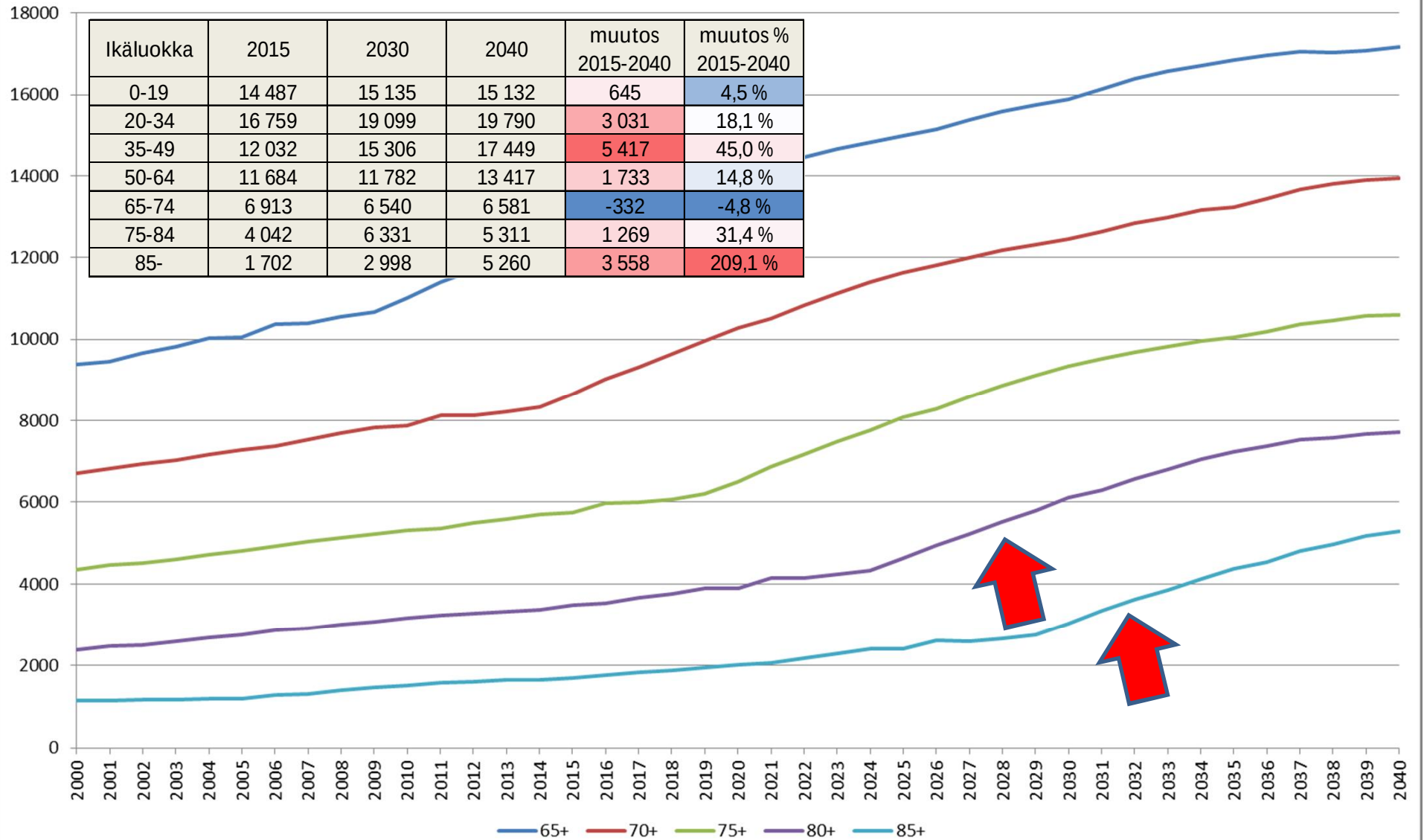

SYKE – Ikääntyneet yhdyskuntarakenteessa

Ennuste 2040: syrjäisimmissä kunnissa yli 84-vuotiaiden osuus kasvaa suureksi

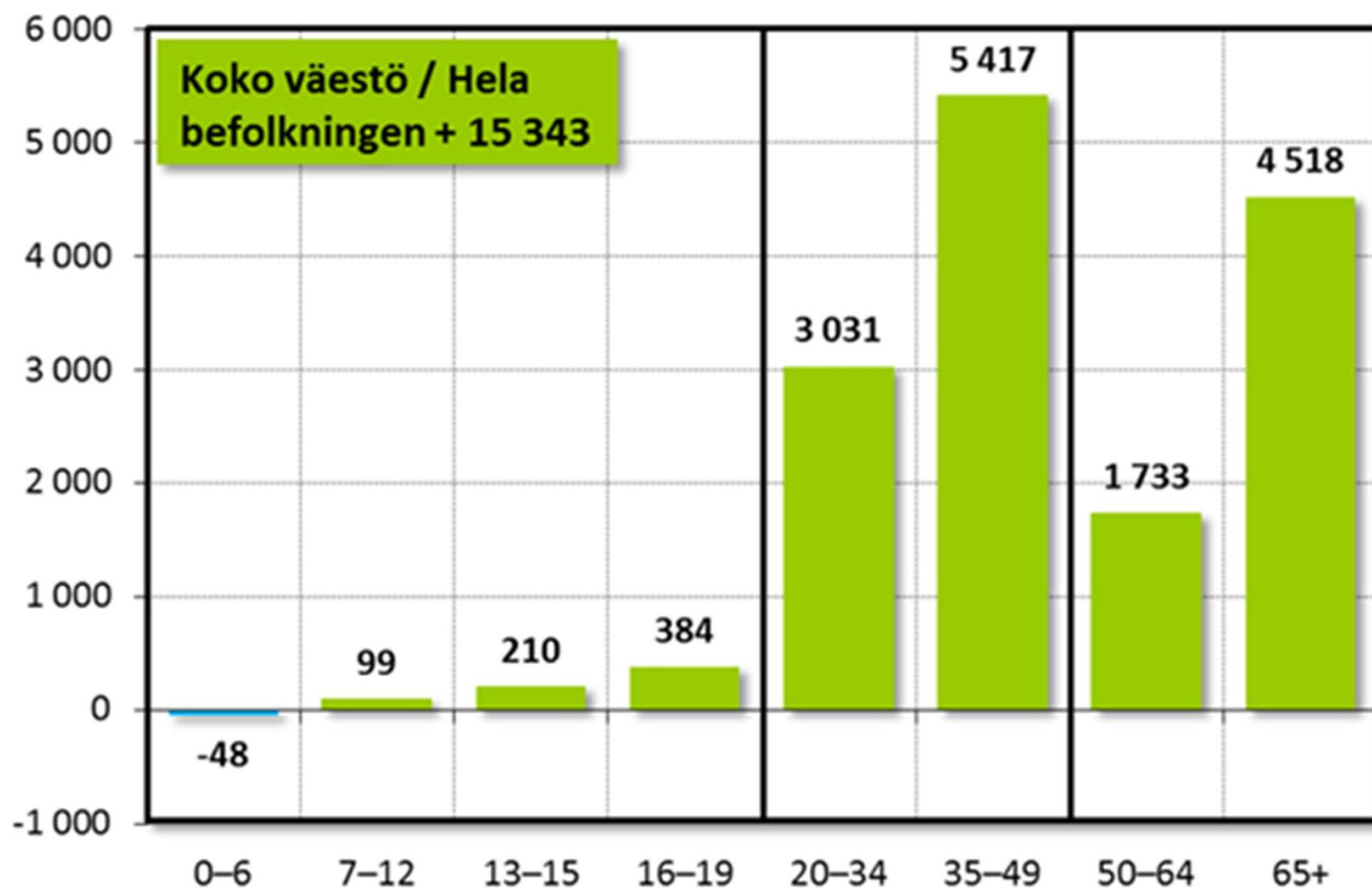

65+ väestö Vaasassa 2000-2040

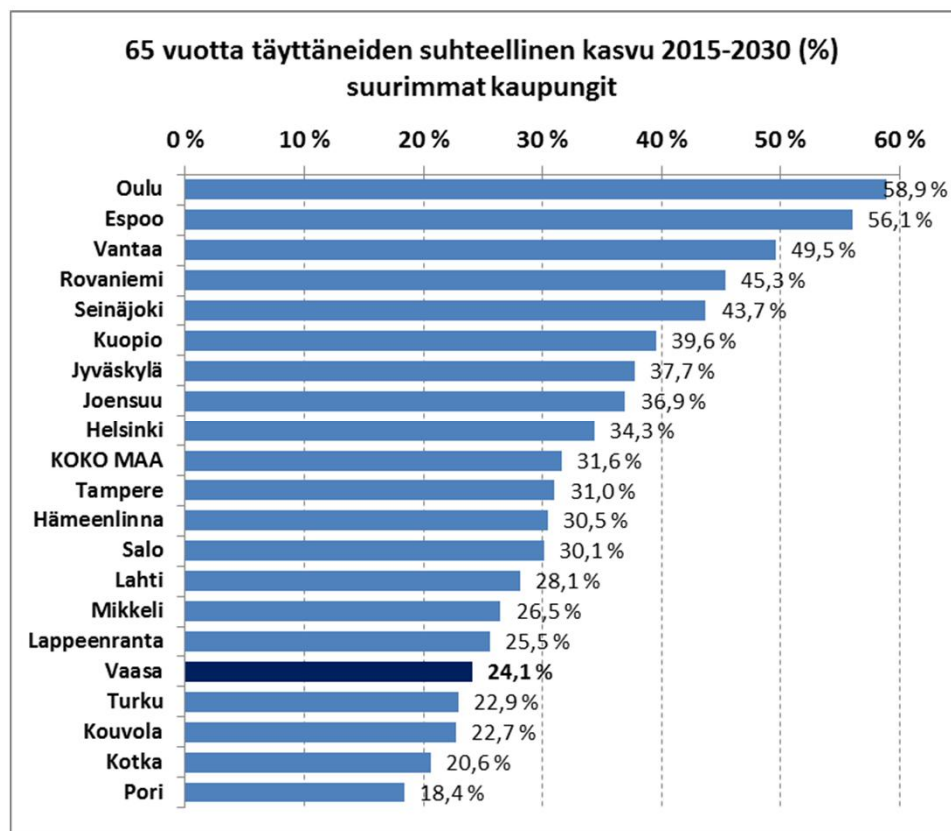

Vaasan kaupunki

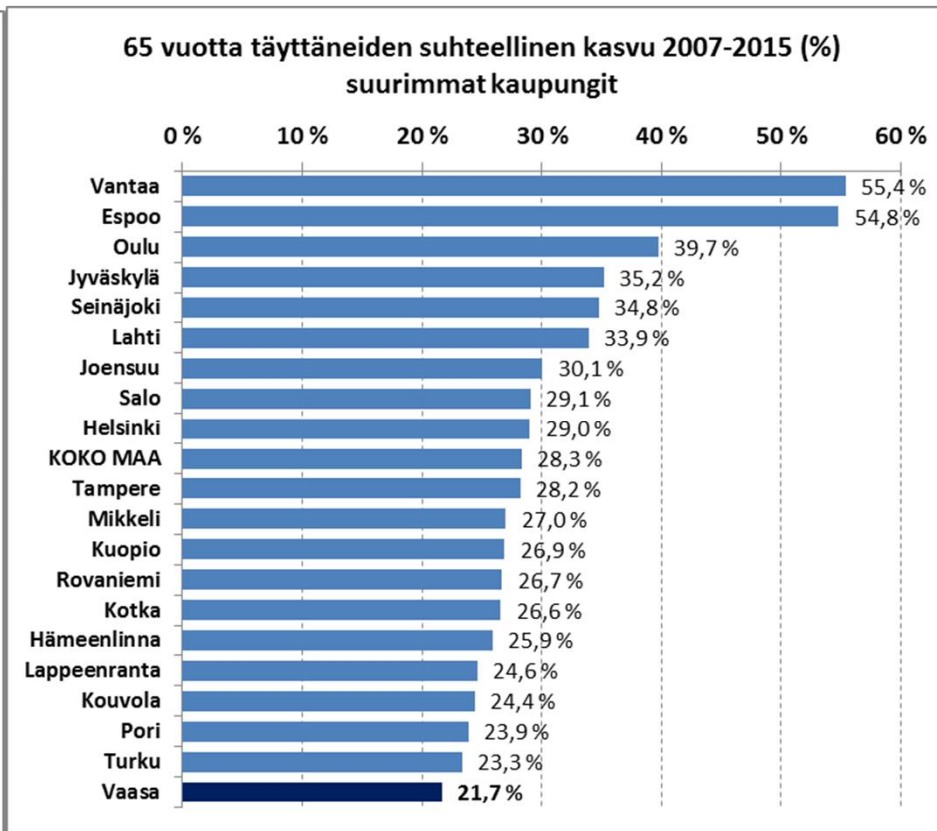
**ENNUSTETTU VÄESTÖMUUTOS IKÄRYHMITÄIN VAASASSA /
PROGNOSTISERAD BEFOLKNINGSFÖRÄNDRING ENLIGT ÅLDERSGRUPP I VASA
31.12.2015–31.12.2040**

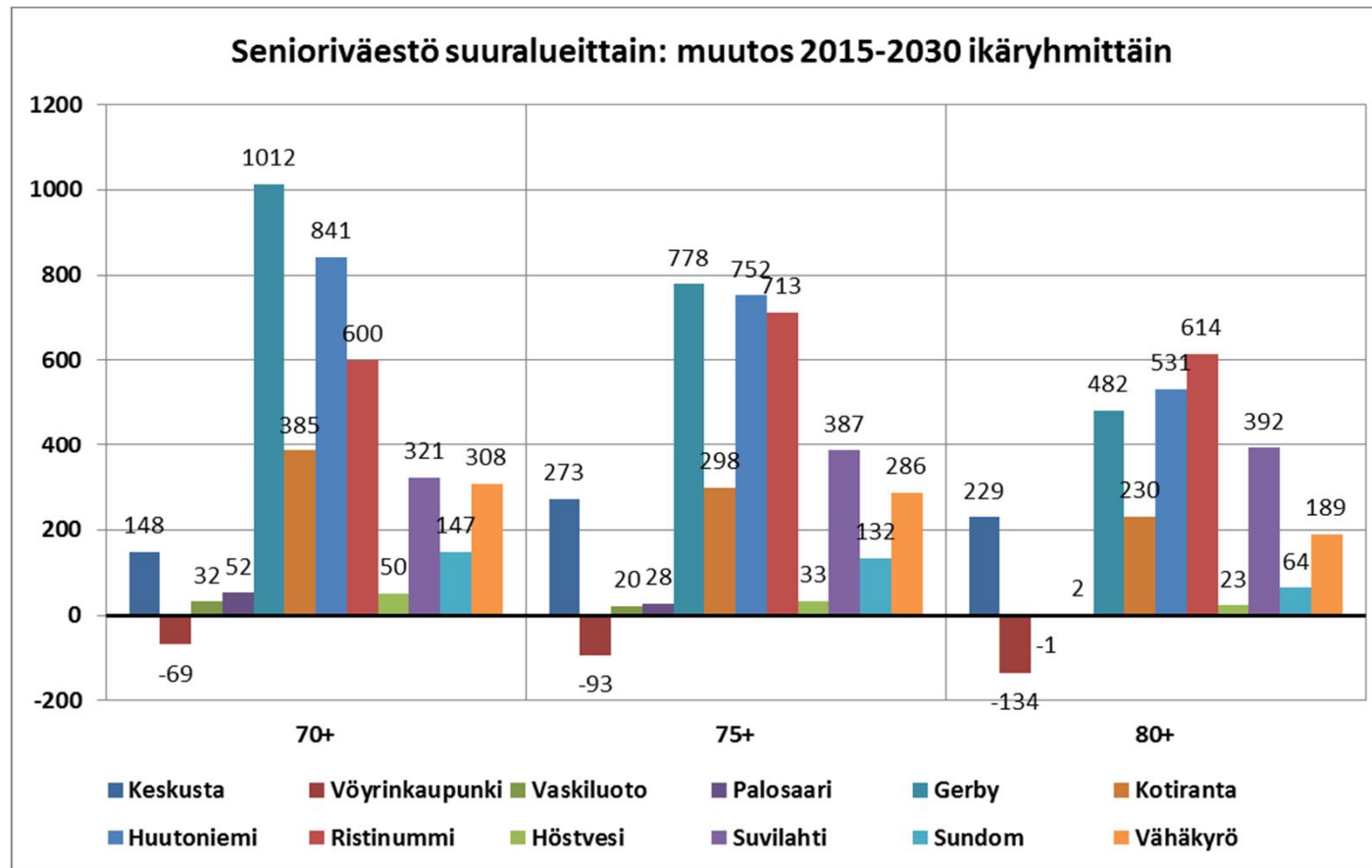
65+ %-kasvu vuosina 2015–2030

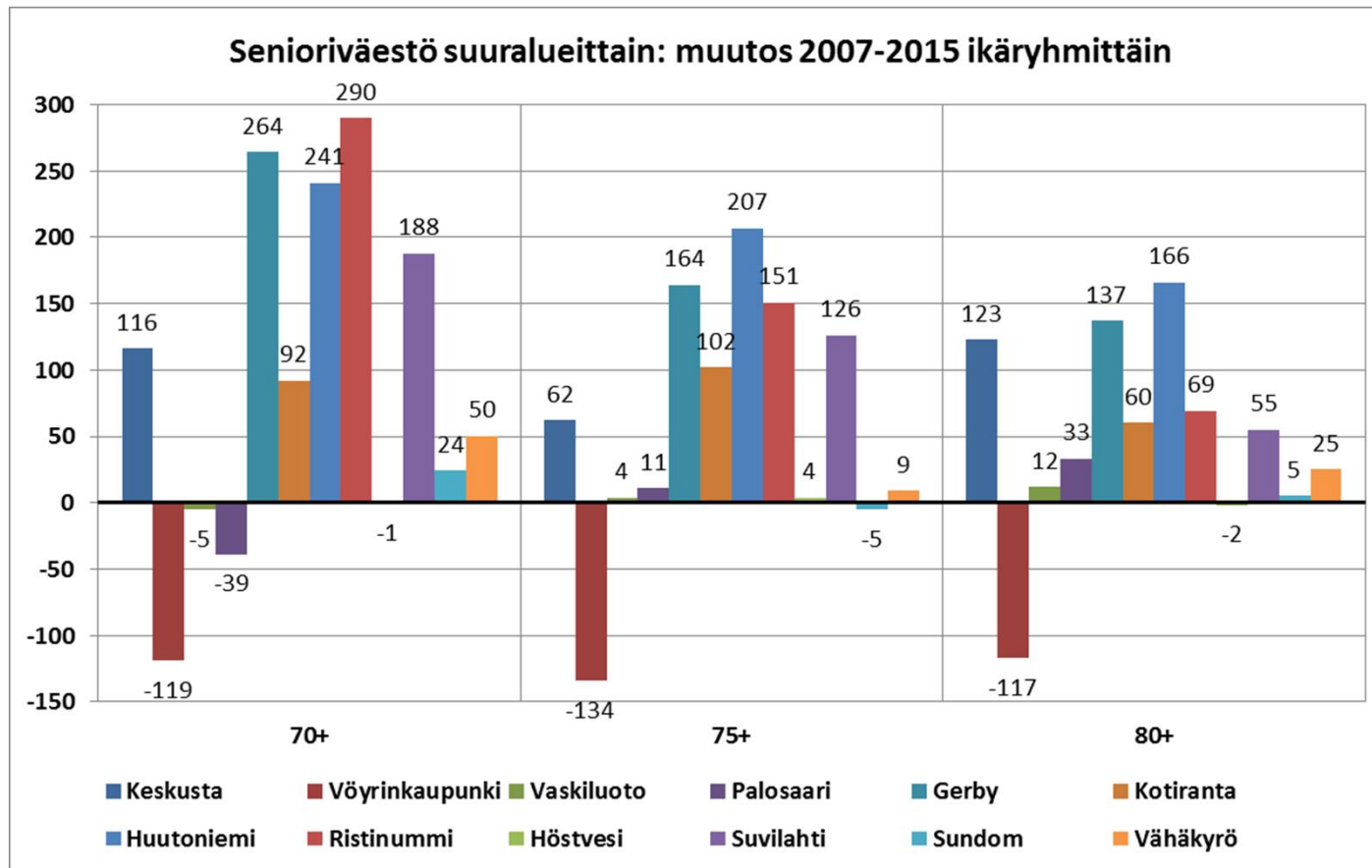
65+ %-kasvu vuosina 2007–2015

Valtaosa ikääntyneen väestön kasvusta tapahtuu suuralueittaisen ennusteen mukaan Ristinummen, Gerbyn, Huutoniemen ja Suvilahden suuralueilla vuosina 2015–2030.

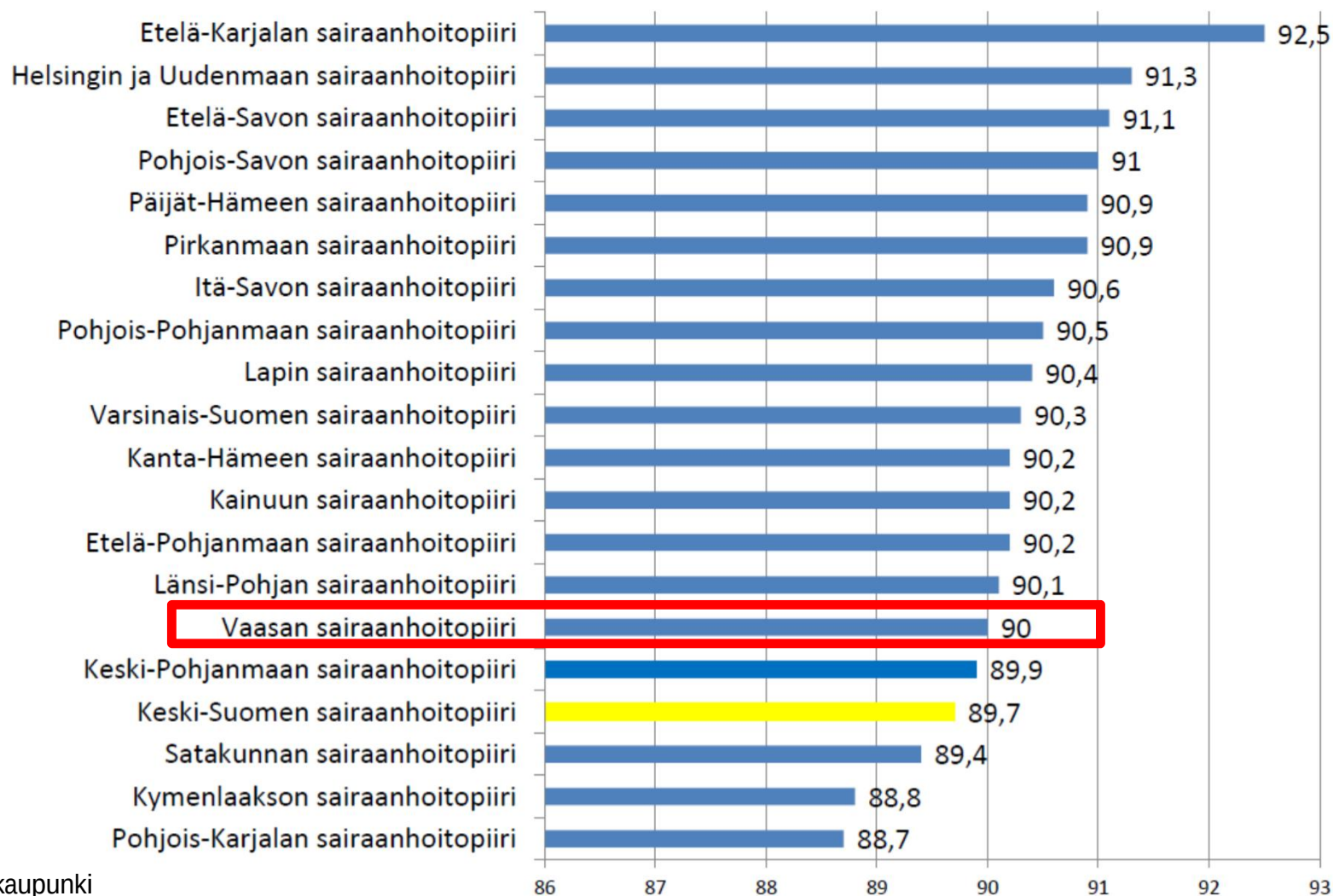
Ikääntyneen väestön toteutunut kasvu suuralueittain vuosina 2007–2015.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen
ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

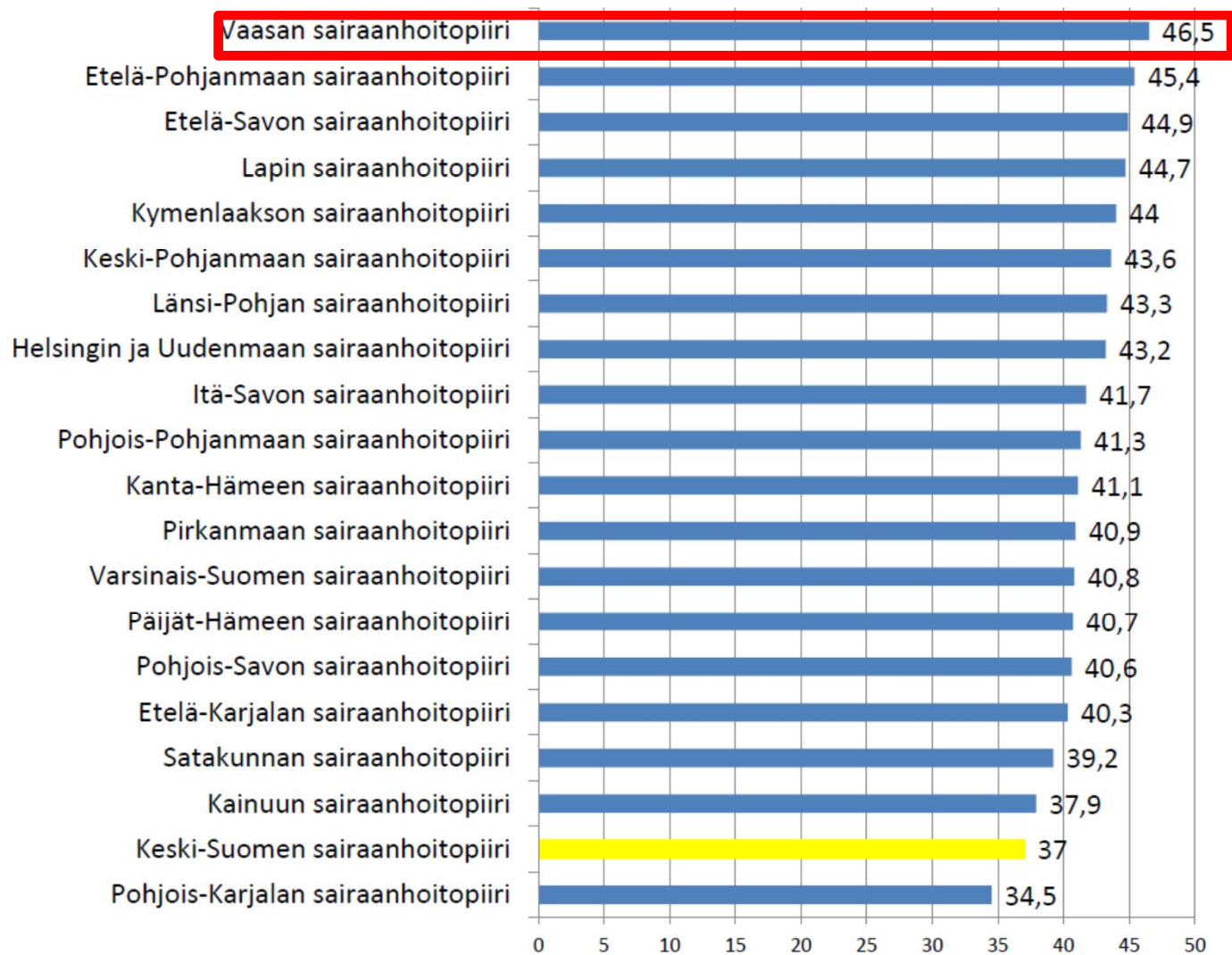
**Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä
väestöstä**

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen
ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

**Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus % 75 vuotta
täyttäneet**

Jyväskylän kaupunki

IKÄÄNTYNEIDEN ASUMISEN KEHITTÄMISOHJELMA JA VANHUSTEN ASUMINEN TULEVAISUUDESSA

- YM – Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma 2013-2017
- Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen -
Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen
ja palvelut
- Käynnissä olevia selvityksiä

YM – Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma 2013-2017

Sari Hosionaho, FT, ohjelmapäällikkö

Ohjelman tavoitteena on muun muassa:

- *luoda edellytyksiä ikääntyneiden asuinolojen parantamiseen ja tukea kotona asumisen mahdollisuutta*
- *suunnata asunto- ja rakennusalan toimintaa vastaamaan paremmin ikääntyneiden asumisen tarpeita*
- *luoda ikääntyneiden asumista tukevia toimintamalleja.*

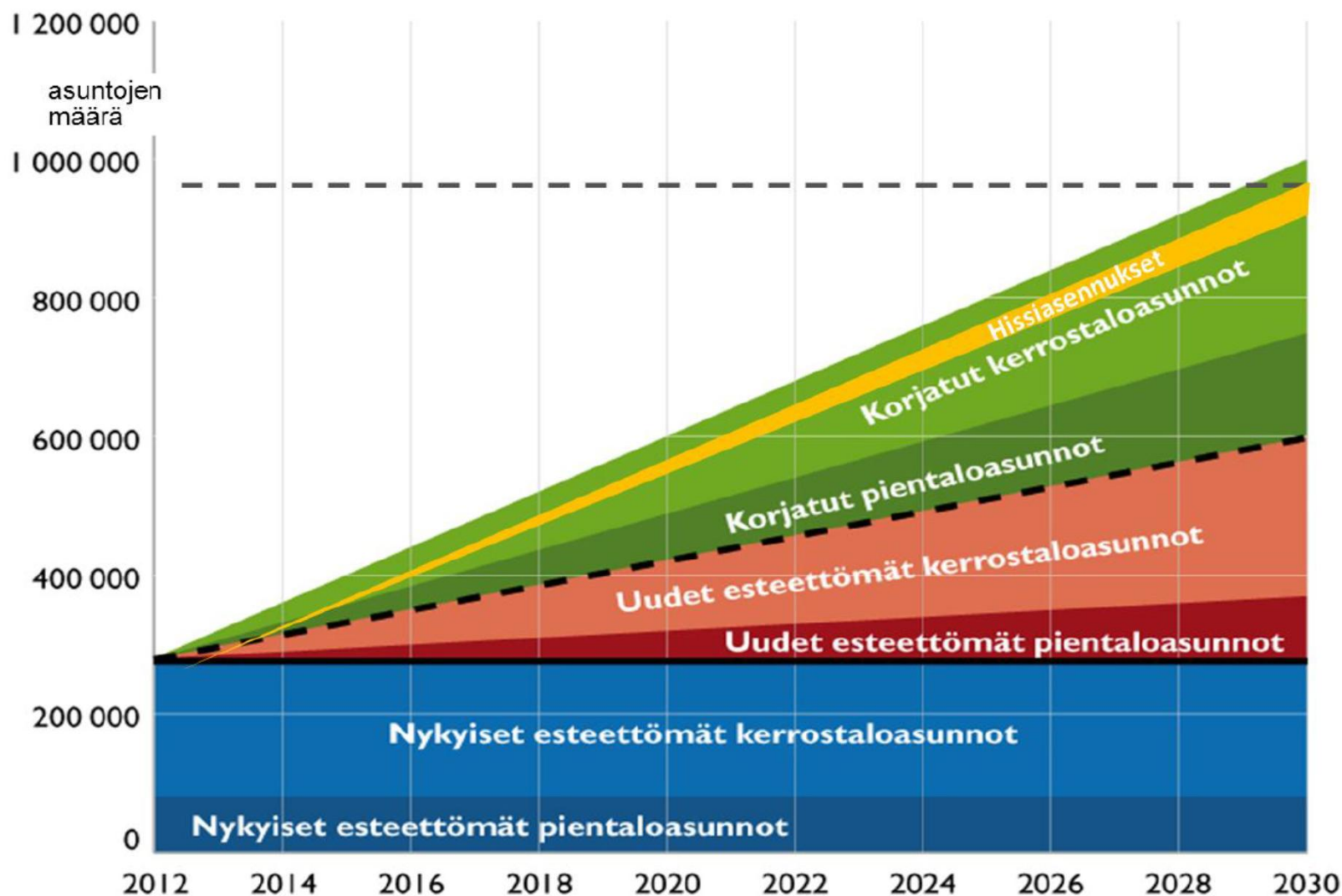
Kunnat ovat tässä keskeisiä toimijoita esimerkiksi asuntotuotannon, kaavoituksen ja teknisen toimialan palveluiden kautta.

Kaavoituksen ja yhdyskuntasuunnittelun toimenpitein on mahdollista luoda asuinympäristöjä, jotka edistävät ikääntyneiden toimintakyvyn säilymistä ja ottavat huomioon kaikkien ikäluokkien hyvinvoinnin sekä asumis- ja palvelutarpeet.

- Vuoteen 2030 mennessä tarvitaan miljoona esteetöntä ja turvallista asuntoa, jos tavoitteena on kansallisen tavoitteen mukaisesti se, että kotona asuu vähintään 92 % yli 75-vuotiaista ja lähes kaikki sitä nuoremmat henkilöt.
- Tällä hetkellä tavoitteen asunnoista vain pieni osa on valmiina

Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma

Tarve: 1 000 000 esteetöntä asuntoa vuonna 2030

Ikääntyminen koskettaa yhteiskuntaa laaja-alaisesti

- **Väestörakenteen muutos** on hyvin nopea tulevana vuosina.
- Erityisesti hyvin iäkkäiden osuus kasvaa voimakkaasti eliniän pitenemisen ja suurten ikäluokkien vaikutuksesta.

Tilastokeskuksen ennuste	Vuoden 2012 lopussa	Ennuste vuona 2030
Yli 65-vuotiaita	1 018 420 (18,8 % väestöstä)	1 496 000 (25,6 % väestöstä)
yli 85-vuotiaita	123 673 (2,3 % väestöstä)	226 000 (3,9 % väestöstä)

- Ikääntyneiden asumisessa on **kyse erittäin suuresta väestöryhmästä ja sen erilaisista tarpeista**: vuonna 2030 lähes 1,5 milj. 65-vuotta täyttänyttä (enemmän kuin joka neljäs väestöstä)

Ohjelman rahoitus YM:ssä

- **Korjausavustukset**, vuonna 2016 yht. 22,5 milj. € :
 - **Taloyhtiöiden hissiavustukset** 14 milj. €; avustusprosentti säilyy enintään 50 % -> jatkuva hakuaika ARA:ssa
 - **Vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausavustukset** 7 milj. € -> näiden kuntien myöntämien avustusten hakuaika päättyy tänä vuonna 24.3.2016
 - **Liikkumisesteiden poistamisavustus taloyhtiöille** 1,5 milj. € -> jatkuva hakuaika ARA:ssa
- Erityisryhmien palveluasumisen investointiavustusrahoitus
- Ohjelmatuen rahoitus (vuosittain 0,5 miljoonaa euroa)

Palvelualueita ikääntyneiden tarpeisiin

- Useissa kunnissa maassamme suunnitellaan ja toteutetaan ikääntyneiden asumisen tarpeisiin erilaisia palvelualueita ja –kampuksia
- Palvelualueilla tarkastellaan **asuinalueita kokonaisuudessaan**
- Tavoitteena, että kotona asumista edistävät **palvelut ovat helposti alueen ikääntyneiden asukkaiden saavutettavissa**
- Yhteisöllisyyden tukemiseksi alueella on ikääntyneiden tarpeet huomioon ottavia **yhteistiloja ja -toimintaa**
- Esim. Tampereen Hervannassa palvelualueen kehittämishanke:[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden asuminen/Ajankohtaista/Hervantaa ryhdyta an kehittamaan ikaystav\(33539\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden_asuminen/Ajankohtaista/Hervantaa_ryhdyta_an_kehittamaan_ikaystav(33539))

Asumisen yhteisöllisyyden vahvistaminen

- Yhteisöllinen asuminen ei ole vielä Suomessa yhtä yleistä kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa, mutta korostumassa
- Ikääntyneillä yhteisöllisyys asumisessa on turvallinen ja mielekäs ratkaisu, kunhan on oikeus myös yksityisyyteen
- Yhteisöllinen asumisella tarkoitetaan **erilaisia asumisen muotoja kuten esim. hoitoyhteisöt ja uudentyyppiset asuinyhteisöt** (mm. seniorikylä)
- **Esteettömiä kokoontumis- ja palvelutiloja** kulttuuri-, virike- ja vapaaehtoistoimintaan sekä erityisesti ikääntyneiden omaa toimintaa varten

Asumisen yhteisöllisyyden vahvistaminen

- **Selvitys asuinalue- ja talokohtaisten yhteistilojen ja -toiminnan toteutuksesta sekä arviointi niiden toimivuudesta ikääntyneiden tarpeisiin** /Kati Tuokkola TMI -> Tulokset 03/16
- Alustavia havaintoja/suosituksia:
 - Palvelukeskuksista asuinalueen toimintakeskuksia (poistamatta kuitenkaan palveluja)
 - Tila- ja yhteistoimintasuunnitelmat kunnissa hyvissä ajoin ennakoivasti vanhusneuvoston käsiteltäväksi ja asuinaluekohtaisesti ikääntyneet keskustelemaan suunnitelmia
 - Yhteistyön vahvistamista: asukkaat, kuntapäätäjät, vanhusneuvostot, järjestöt, vapaaehtoistoiminta, yritykset, taloyhtiöt, seurakunnat; kunta koordinoijana
 - Etsivän vanhustyön vahvistaminen (yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy)

Asumisen yhteisöllisyyden vahvistaminen

B) Ikääntyneiden asumismuodot (ml. hoivan yhdistävät ratkaisut)

- Millaisia ikääntyneiden uusia asumismuotoja on maassamme (esim. yhteisö-asuminen, senioritalot, perhehoitokylä)
 - Millaisia kansainvälisiä ikääntyneiden asumismuotoja, myös hoivan yhdistäviä, on Länsi-Euroopan maissa? Millaisia kokemuksia edellisistä on saatu?
 - Millaisia asumisratkaisuja tulee tuottaa, jotta ne vastaavat tarpeisiin?
 - Mitä ne edellyttävät julkiselta sektorilta (valtio ja kunnat)? Entä muilta toimijoilta?
-
- TEAS-haun tarjousten vertailu käynnissä YM:ssä -> YM tekee hankintaesityksen VNK:lle
 - Tutkimushankeen käynnistysaikataulu, arvio 03/2016
 - Lisätietoa: <http://vnk.fi/selvitys-ja-tutkimusrahoituksen-hakeminen>

Poimintoja muista ohjelman painopisteistä/toimenpiteistä v. 2016-2017

- Kaavoituksen ja yhdyskuntasuunnittelun ohjauksella edistetään ikääntyneiden toimintakykyä ylläpitävien asuinympäristöjen toteuttamista, monipuolisten tarpeita vastaavien ratkaisujen tuottamista sekä eri väestöryhmien asumisen ja palvelujen integroimista.

➤ Ikääntyneet yhdyskuntarakenteessa –tutkimus /SYKE:

1) Missä ja miten ikääntyneet asuvat ja tulevat asumaan tulevaisuudessa (tarkastelu vuoteen 2040 asti), mm.:

- Kuntien yhdyskuntarakenne, väestörakenne ja palvelutarve. Minkä tyyppiset alueet kunnissa tukevat ikääntyvien kotona asumista sekä itsenäistä asiointia ja liikkumista?
- Palvelujen sijainnin yhteys ikääntyneiden sijoittumiseen. Kuinka monella ikääntyneellä on lähipalvelut?
- Ohjaavatko palvelut muuttoliikkeen suuntaa (työntö- ja vetovaikutus)? Minkä tyyppisille alueille ikääntyneet muuttavat?

Poimintoja muista ohjelman painopisteistä/toimenpiteistä v. 2016-2017

2) Alueellisen kehityksen ennakointi, mm.

- Ikääntymisen vaikutus tulevaan asuntokysyntään eri alueilla
 - Kuntien väestörakenteen kehitys ja asumis- ja palvelutarpeiden muutokset ja niiden ennakointi
 - Kaavoituksen ja rakentamishankkeiden vaikutus ikääntyneiden sijaintiin
 - Alueellisten erojen vaikutus, kasvavat/taantuvat alueet
 - Minkä tyyppisiä ympäristöjä erilaiset tuetun asumisen ratkaisut ja palvelualuemallit vaativat ja mitkä ovat palvelualuemallien kehittämisen kannalta parhaat vyöhykkeet
-
- valmisteluhanke käynnissä ja tutkimus vuonna 2016
 - tulosten hyödyntämisen edistäminen vuonna 2017

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Aalto-yliopiston Sotera-instituutin Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti on kehitys- ja tutkimuskokonaisuus, johon osallistuu parikymmentä kuntaa, kuntayhtymää ja yksityistä yritystä kautta Suomen.
- Projektissa haetaan taloudellisesti, sosiaalisesti sekä moraalisesti kestäviä ratkaisuja ikääntyvän väestön kasvavan palvelutarpeen ja rajallisten resurssien väliseen ongelmaan.
- Keskiöön nousevat ikääntyvän väestön toimintakykyä eri tavoin ylläpitävä laaja keinovalikoima yhdyskuntasuunnittelusta yhteisöllisyyteen, olemassa olevaa kuntoutuspotentiaalia unohtamatta.
- Hankkeen puitteissa toteutetaan yhdeksän diplomityötä palvelukortteleista, mm. Helsinkiin, Porvooseen, Raisioon, Raumalle, Tampereelle ja Vantaalle. Ne valmistuvat helmikuussa 2017.
- Suomen väestörakenne muuttuu nopeasti tulevina vuosina. Vuoden 2015 lopussa oli yli 75-vuotiaita 480 839 (8,8 % koko väestöstä). Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2030 yli 75-vuotiaita on 804 447 (13,9 %).
- Erityisesti hyvin iäkkäiden osuus väestöstä kasvaa merkittävästi eliniän pitenemisen ja suurten ikäluokkien vaikutuksesta.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (Vanhuspalvelulaki) astui voimaan 1.7.2013.
- Lain mukaan kuntien on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.
- Tavoitteena on parantaa palvelujen laatua ja saatavuutta. Lisäksi erityisesti kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä on tarkoitus kehittää.
- Vanhuspalvelulain määrällinen tavoite palvelurakenteelle on, että vuoteen 2017 mennessä 91–92% yli 75-vuotiaista asuisi kotona.
- Iäkkään henkilön hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.
- Pitkäaikainen laitoshoido tulee kyseeseen vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai asiakasturvallisuuteen tai potilasturvallisuuteen liittyvät perusteet.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Kunnissa on viime vuosien aikana vähennetty pitkäaikaista vuodeosastohoitoa ja lopetettu vanhainkoteja.
- Samanaikaisesti on kuitenkin tehostettua palveluasumista lisätty merkittävästi.
- Kotona asumisen suhteellinen osuus on pysynyt 90 % paikkeilla koko 2000-luvun.
- Tavoitteisiin nähden vanhuspalvelurakenne on liian laitospäinen. Kuntien välillä on kuitenkin eroja, joissakin kunnissa laitoshoidon osuus on vain vähän, toisissa taas laitoshoidon osuus on suuri.

Pohjois-Karjalan inventoinnin tulokset

- Inventoitavat kohteet edustavat koko vanhustenpalveluyksiköiden kirjoa. Mielenkiintoista on huomata, ettei kunnallisten ja yksityisten kohteiden välillä ole merkittäviä laatueroja.
- Myös uudet ja vanhat rakennukset eivät lähtökohtaisesti ole asiakaskokemuksen näkökulmasta eriarvoisia.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Kohteissa, jotka sijoittuivat kokonaispisteytyksessä alle 0 tason, oli rakennuksen perusratkaisu usein ongelmallinen.
- Vanhat terveyskeskusten tai sairaaloiden vuodeosastot, jotka oli muutettu palveluasumiskäyttöön, eivät tilallisesti luoneet kodinomaista ilmapiiriä.
- Sama koski myös uudisrakennuksia, joissa oli käytetty keskikäytävämallista pohjaratkaisua. Kun tilat ryhmittyvät käytävän molemmin puolin, jää käytävä usein pimeäksi ja kolkoksi.
- Yhteistilat, jotka sijoittuvat pitkän käytävän päähän, ovat harvoin aktiivisessa käytössä. Rakennuksen kokonaisvaikutelma on laitosmainen, koska tilasarjaan ei muodostu riittävästi vaihtelua ja houkuttelevat, helposti saavutettavissa olevat yhteistilat puuttuvat.
- Myös kohteet, jotka edustivat vanhusten vuokra-asumista, osoittautuivat yllättäen hankaliksi. Yksi syy tähän oli rakennusten sijainti, joka oli syrjässä taajaman keskustasta ja palveluista.
- Samoin rakennusten pohjaratkaisu ei välttämättä tukenut tavoiteltua yhteisöllisyyttä asukasryhmän sisällä. Rakennuksen yhteistilana tupakeittiö ei ole riittävä.
- Tämän lisäksi tarvitaan muitakin oleskelutiloja. Vuokra-asunnoista oli suorat yhteydet ulos, mutta itse piha-alue oli varsin pelkistetty. Myös harraste- ja kuntoutustiloja sekä kohtaamispaikkoja puuttui lähiympäristöstä.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Kohteet, jotka saivat erityisen paljon pisteitä, erottuivat joukosta omaperäisellä, innovatiivisella otteellaan.
- Näissä yhteys luontoon ja arjen askareiden merkitys korostuivat. Asukkaat pysyivät virkeinä ja aktiivisina.
- Näissä kohteissa lämminhenkinen ilmapiiri oli aistittavissa jo heti ulko-ovelta.
- Keskitasoon sijoittuvissa kohteissa voidaan pienillä muutoksilla lisätä asiakasarvoa vielä merkittävästi.
- Tilojen käyttötarkoituksia voidaan muuttaa.
- Luopumalla esimerkiksi muutamasta asuinhuoneesta voidaan kuntoutuksen ja muiden yhteistilojen määrää lisätä. Poistamalla väliseiniä saadaan käytäville lisää valoa ja avaruutta.
- Piha-alueiden käyttöä voidaan lisätä vaikka marjapensaiden, katosten ja terassien avulla. Avaamalla toimintaa myös ulkopuolisille saadaan rakennuksesta aktiivinen osa taajaman keskustaa, kohtaamispaikka lähiympäristön asukkaille.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Pohjois-Karjalassa on eritasoista vanhustenasumista tarjolla erittäin runsaasti, ja lisää on suunnitteilla.
- Kun laitospaikkoja on tarkoitus vähentää, tulisi alueen vanhuspalvelurakenteeseen kohdistuvia muutoksia tarkastella kokonaisuutena unohtaen kuntien väliset rajat.
- Laitoshoito ja ympärivuorokautinen hoiva muodostuvat kalliiksi yhteiskunnalle, ja niiden todellinen tarve on nykyistä pienempi.
- Lisäämällä kotihoitoa ja kuntoutusta voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä.
- Tärkeää on kuitenkin punnita, mihin yhdyskuntarakenteen kannalta vanhustenpalveluyksikköjä on järkevä sijoittaa, ja minkä tyyppistä -minne tarvitaan 24/7 hoivaa, millaisia muistisairaiden vanhusten asumisratkaisuja tehdään ja missä normaali vanhusten asuminen saadaan liitettyä luontevaksi osaksi taajaman keskustaa.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

Tulevaisuuden visioita

- Suomen terveystakeskukset ja vanhainkodit rakennettiin pääosin 1970–80-luvulla. Yleensä rakennukset sijoitettiin taajaman keskustan ulkopuolelle, luonnonläheiseen ympäristöön, irralleen muusta yhdyskuntarakenteesta ja palveluista.
- Tulevaisuuden tavoitteena on integroida vanhusten asuminen ja palvelut yhä vahvemmin osaksi keskustan toimintoja, jolloin saavutetaan synergiahyötyjä esimerkiksi palveluiden käytössä.
- Toinen tiloja koskeva muutos liittyy palvelurakennusten ja laitosten sisäisiin tilajärjestelyihin. Inventaarion yhteydessä nousi esille puute kuntoutukselle suunnatuista tiloista ja aidosti tavoitteellisesta kuntoutuksesta.
- Tavoitteena tulisi olla vanhuksen kuntouttaminen kriisin jälkeen toimintakykyiseksi siten, että hän voisi palata laitoshoidon jälkeen taas omaan kotiinsa tai senioriasuntoon taajaman palvelukortteliin.
- Kuntoutuksen avulla on esimerkiksi Eksotessa voitu laitospaikkoja vähentää niin, että 94 % yli 75-vuotiaista asuu tuettuna kotona.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

Tulevaisuuden visioita

- Kolmas tiloja koskeva havainto liittyi palvelurakennusten asuinhuoneiden kokoon.
- Monet asunnoista olivat pieniä ja hankalasti kalustettavissa.
- Valviran tekemän selvityksen mukaan (2010) vanhusten ympärivuorokautisen sosiaalihuollon palveluissa asuinhuoneiden tulisi olla yhden hengen asukashuoneita, joiden tyydyttävä koko on 15–20 m², luku ei sisällä saniteettitilaa.
- Todellinen asuintilan koko saattoi inventoitavissa kohteissa olla kuitenkin tätäkin pienempi, kun leveä eteistila vei ison osan huoneen pinta-alasta.
- Uusissa palvelurakennuksissa näkyy jo ARA:n suositus 25 m² asuintilasta, joka sisältää saniteettitilan.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

Muutos on edessä

- Vanhuspalvelulain tavoitetaso, 91–92 % yli 75-vuotiaista asuu omassa kodissaan, on suuri muutos. Laitoshoidon purkaminen edellyttää muutosta vanhusten asumismuodoissa ja palveluiden järjestämisessä.
- Ikäihmisten asuminen ja palvelut voidaan jakaa seuraaviin kokonaisuuksiin:
 1. Terve, itsenäinen, omatoiminen vanhus: oma koti, jonne tuodaan tarvittaessa palveluja
 2. Hauras, pärjäämätön vanhus: palvelukorttelissa oleva asunto
 3. Muistisairas vanhus: asunto keskitetyssä palvelukeskuksessa, jossa suljettu ulkoilupiha
 4. Ympäri vuorokautista hoivaa tarvitseva vanhus: sairaanhoitajavetoinen 24/7 hoivakoti

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

Muutos on edessä

- Erityisesti taajamien keskustoihin sijoittuvaa ikäihmisten asumista on tarkoitus kehittää palvelukorttelityyppisillä ratkaisulla, joissa vanhuksilla on omat normaalikokoiset asunnot ja korttelissa, tai sen välittömässä läheisyydessä, ovat välttämättömät palvelut, joihin kuuluvat ruoka, siivous, kuntosali ja tilat sosiaalista yhteydenpitoa ja harrastusta varten. Tässä rakenteessa palvelut annetaan tarpeen mukaan.
- Jos vanhus pitää asuntonsa siistinä, ei tarvita päivittäistä siivousta.
- Myös vanhuksen luona tarvittavien käyntien määrä voi olla useita kertoja päivässä sairaskohtauksen aikana.
- Kun vanhus on tervehtynyt, tarvitaan vain normaalia seurantaa siitä, että päivittäin syödään ja toimitaan normaalisti.
- Palvelukorttelin harrastustilat ovat avoimia myös taajaman muille asukkaille. Näin tilojen käyttöaste nousee ja taajamiin syntyy uudenlaisia kohtaamispaikkoja.

Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -projekti

- Oman ryhmän asumisratkaisuihin muodostavat muistisairaajat vanhukset, jotka eivät enää voi asua omassa kodissaan, mutta eivät toisaalta tarvitse myöskään ympärivuorokautista hoivaa.
- Suomessa muistisairaiden asumisratkaisut painottuvat tällä hetkellä vielä laitosmaisiin ympäristöihin.
- Tulevaisuudessa muistisairaille suunnatuissa kodeissa tulee korostumaan entistä enemmän liikkumisen vapaus, ulkoilutilat ja viihtyisyys.
- Näille asunnoille on kuitenkin varattava oma suljettu piha, jossa on mahdollisuus käydä itsenäisesti sekä tarvittaessa hoitaa kukkapenkkejä tai kävellä.
- Hyviä esimerkkejä muistisairaille suunnatuista asumiskonsepteista ovat mm. Hollannissa ja Tanskassa.
- Lisäksi tarvitaan hoivakoti vaikeahoitoisille vanhuksille tai sairaille. Järjestelmä on tulevaisuudessa avoimempi ja tilavampi kuin nykyiset laitokset. Ympärivuorokautisen hoivan tarve tulee pienentymään merkittävästi.
- Etenkin uudet päiväkeskukset vähentävät laitosjärjestelmän tarvetta. Siun Soten muodostamiseen kuuluu keskeisenä osana vanhuspalvelujen palvelurakenteen uudelleenarviointi. Tämän raportti on tehty sitä tarvetta silmälläpitäen. Uudistuminen, palvelujen verkottuminen ja rakenteen keventäminen ovat edessä.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen
ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

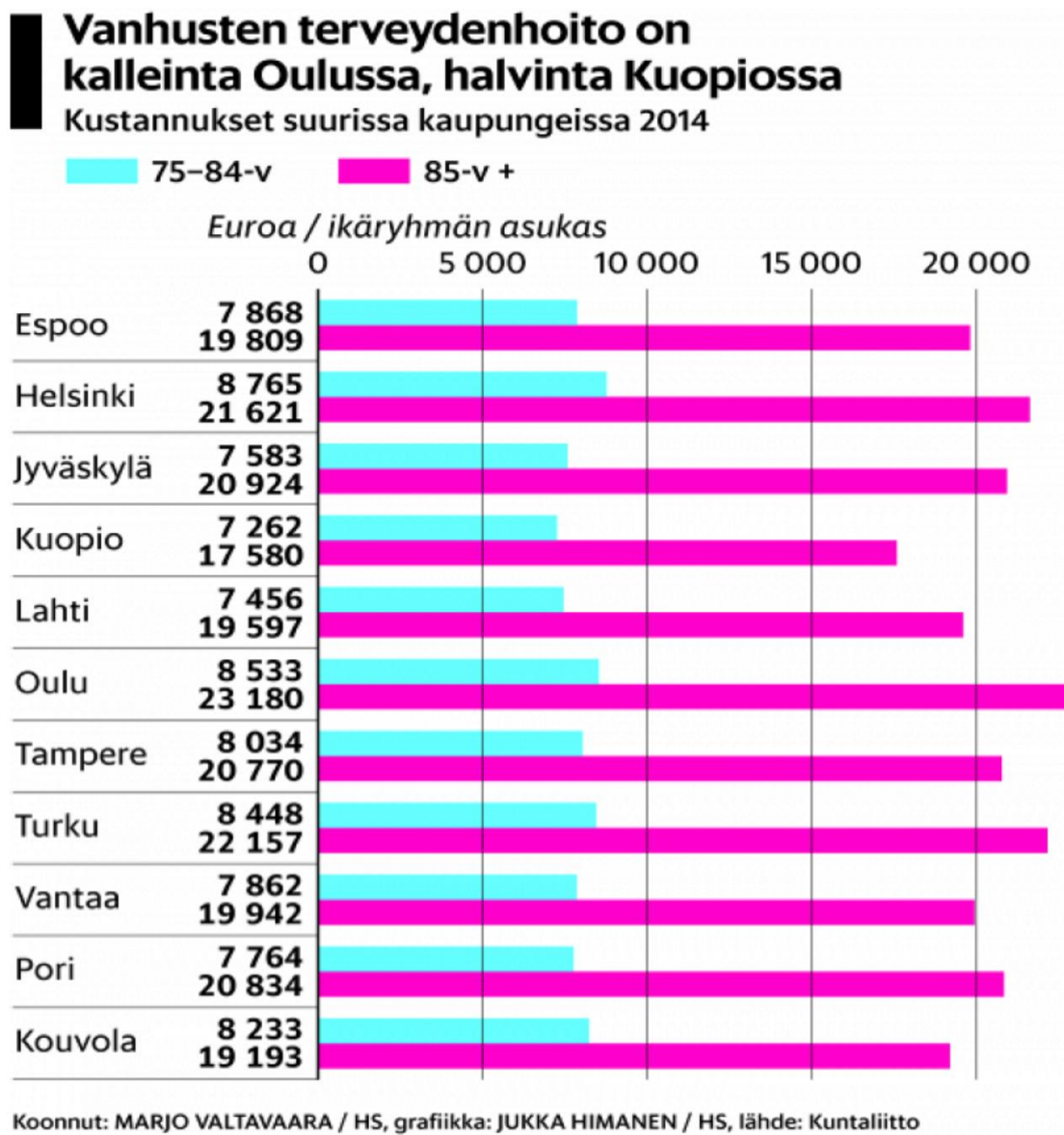
- Iäkkäiden asukkaiden palveluihin kohdistuvat paineet johtuvat ensisijaisesti väestön ikääntymisestä. Väestön ikääntyessä palveluiden kysyntä kasvaa nopeammin kuin käytettävissä olevat voimavarat.
- Keski-Suomen vanhushpalveluiden palvelurakenteessa on sitoutunut korostuneesti voimavaroja ympärivuorokautiseen asumiseen ja hoitoon (tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikaishoidon laitospalvelut).
- Tämä on tapahtunut osin hyvinvoinnin edistämisen ja ennaltaehkäisevän työn, kotona asumisen tukemisen ja kotihoidon tehostamisen sekä omais- ja perhehoidon kehittämisen kustannuksella.
- Keski-Suomessa 75 vuotta täyttäneistä omassa kodissa asuu vain 89,7 prosenttia asukkaista, kun esimerkiksi merkittävästi kotona asumisen tukemiseen ja kotikuntoutukseen panostaneen Eksoten alueella omassa kodissa asuu 93 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä. Myös muita esimerkkejä on. Ja tämä näkyy myös kustannuksissa.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen
ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

- Jos nykyisellä palvelurakenteella ja toimintamalleilla jatketaan, tarvitaan seuraavan kymmenen vuoden aikana 1000 uutta ympärivuorokautisen hoidon paikkaa lisää Keski-Suomessa.
- Jos Jyväskylässä säilytetään vanhuspalvelujen nykyinen peittävyystaso ja sen mukaiset voimavarat, tarkoittaa 50 prosentin 75 vuotta täyttäneiden asukkaiden määrän nousu laskennallisesti noin 500 työntekijän lisäystä vanhuspalveluihin.
- Hoitohenkilökunnan saatavuus on jo pidemmän aikaa ollut haastavaa ja mahdollisuudet lisätä absoluuttista henkilöstön määrää ovat rajalliset. Tähän vaikuttavat tarve hillitä julkisia kustannuksia, mutta myös huoltosuhteen muutoksesta johtuva työvoiman väheneminen.
- Puolestaan, jos tavoitellaan samaa palvelurakennetta kuin esimerkiksi Eksotessa on, tullaan toimeen jokseenkin nykyisellä ympärivuorokautisen hoidon ja asumisen paikkamäärällä seuraavat 10 vuotta.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen
ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut

Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

- Keski-Suomen SOTE 2020 –hankkeen vanhuspalveluiden osakokonaisuudessa on haettu linjoja sille, millaista palvelurakennetta tavoitellaan maakunnan iäkkäiden palveluissa ja miten vastataan iäkkäiden määrän lisäyksestä aiheutuvaa palvelujen tarpeen ja kysynnän kasvuun.

*-Maakunnan
järjestämissuunnitelmaluonnos
kommentoitavana*

*vanhuspalvelujen
on ollut*

- Palveluntuotannon kehittämisen tavoitteena on kohdentaa käytettävissä olevat voimavarat niin, että nykyvoimavaroilla kyetään vastaamaan mahdollisimman hyvin ikääntyneiden kasvavaan palvelutarpeeseen myös jatkossa. Tämä edellyttää palvelurakenteen ja toimintamallien muutosta.
- Jyväskylässä tavoitteeksi asetetaan se, että 93 prosenttia 75-vuotta täyttäneistä asuu kotona tai kodinomaisessa asunnossa vuoteen 2025 mennessä. Tällä hetkellä kotona asuvien iäkkäiden henkilöiden osuus on 89,5%.

Vuoteen 2030 mennessä 75 vuotta täyttäneiden kotona tai kodin omaisessa ympäristössä asuvien osuuden odotetaan nousevan 95 prosenttiin Keski-Suomen Sote 2020-hankkeen tavoitteen mukaisesti.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen
ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut
Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

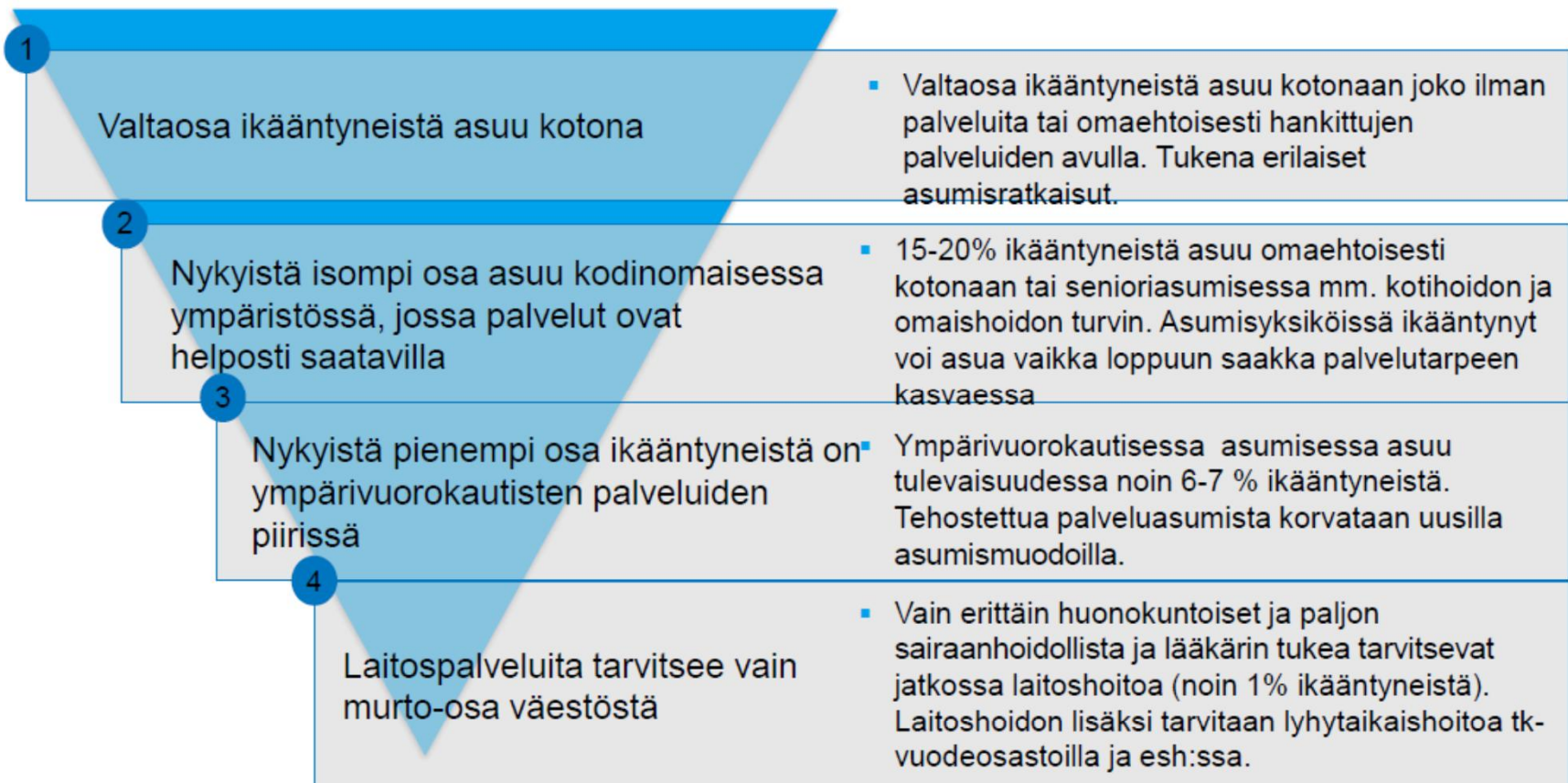

- Jyväskylän nykyistä palvelurakennetta kevennetään panostamalla omaehtoista kotona asumista tukevien kevyempien palveluiden ja tukitoimien sekä asumisratkaisuiden kehittämiseen.
- Näin hillitään ympärivuorokautisen asumis- ja laitospalveluiden tarpeen lisäämistä.
- Keskeisimmät keinot vaikuttaa vanhuspalvelujen palvelurakenteeseen ovat:
 - 1) ikääntyneen väestön osallisuuden, tiedon ja taitojen lisääminen,
 - 2) yhteisöllisyyden edistäminen sekä
 - 3) asumismuotojen kehittäminen monimuotoisemmiksi.

Jyväskylän nykyistä vanhushpalvelurakennetta tullaan keventämään merkittävästi vuoteen 2025 mennessä

Yhteensä noin 93% 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona tai kodin omaisessa ympäristössä

Jyväskylän vanhushpalvelurakenne vuonna 2025

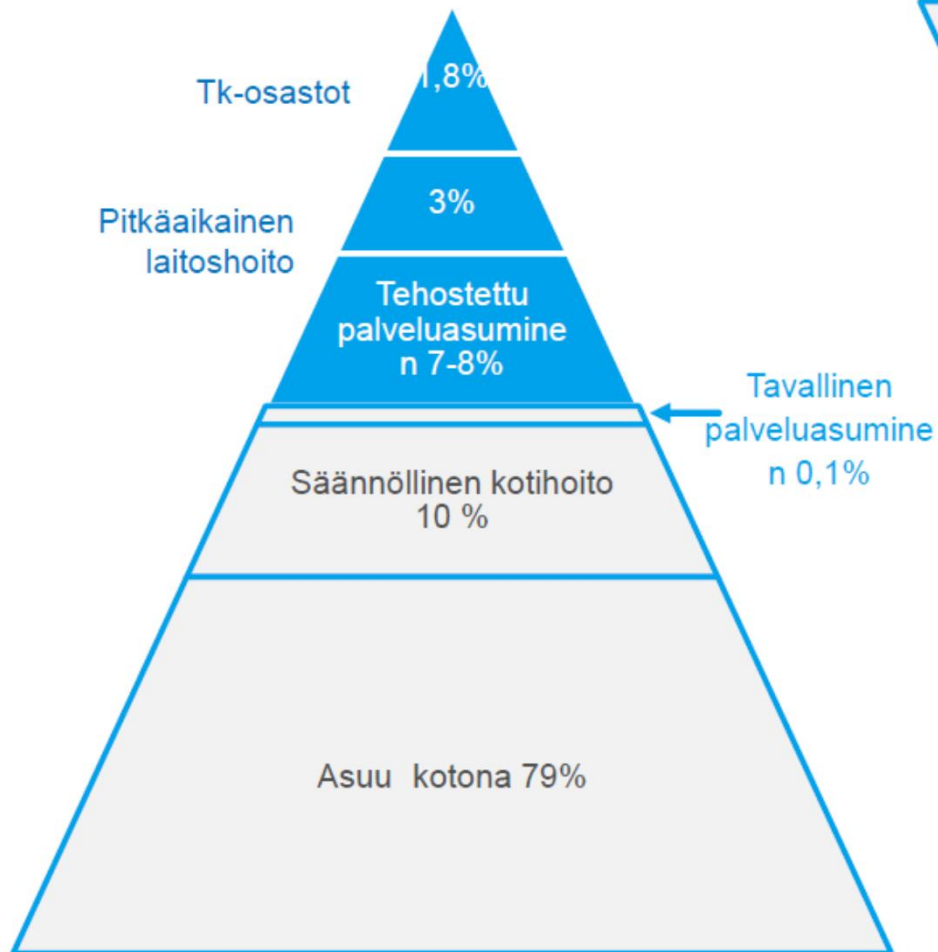
✓ **Palvelurakenteen keventyminen edellyttää palveluntuotannon vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantumista**

Jyväskylän kaupunki

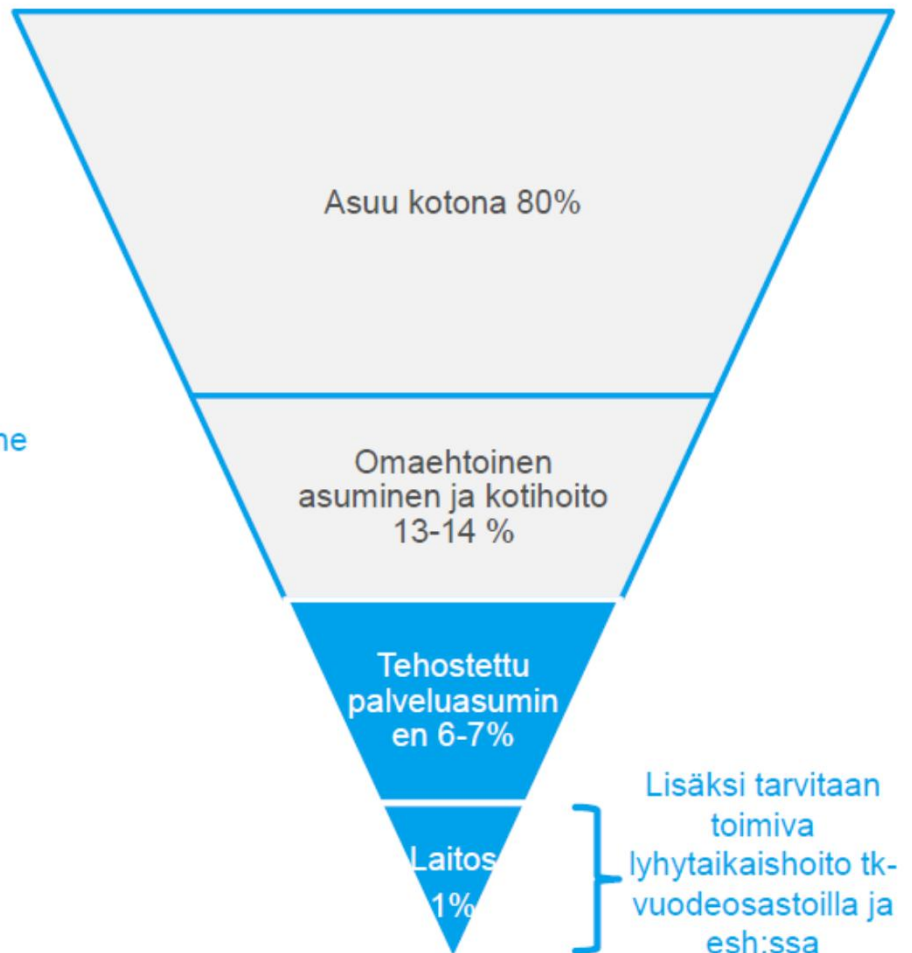
*Vuoteen 2030 osuuden odotetaan nousevan 95 %:iin Keski-Suomen sote 2020-hankkeen tavoitteen mukaisesti.

Vanhuspalvelujen palvelurakenteen keventäminen siirtää painopistettä pois raskaista asumispalveluista

Nykyinen vanhuspalvelurakenne vuonna 2015

Tulevaisuuden vanhuspalvelurakenne vuonna 2025

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut

Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

- Hyvinvoinnin edistämisessä ja peruspalveluissa korostetaan julkisen hyvinvointivastuun rinnalla korostetaan asukkaiden omaa vastuuta hyvinvoinnistaan.
- Asukkaiden valinnan mahdollisuudet lisääntyvät ja asiakasohjautuvat toimintatavat yleistyvät (henkilökohtainen budjetointi, monituottajuus).
- Ennen säännöllisiä palveluja julkisen tehtävä on luoda edellytyksiä hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen mm. tarjoamalla matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta (kulttuuri- ja liikuntapalveluista, järjestöjen ja yritysten tarjoamasta toiminnasta, seniorikioskit), Tämä tarkoittaa vanhuspalveluissa palveluohjauksen kehittämistä ja kotihoidon alueellisten keskusten avaamista.
- Osallisuuden lisääminen tarkoittaa käyttäjien mukaan ottamista palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen (palvelumuotoilu, kansalais- ja asiakasraadit)
- Pyrkimys vaikuttaa iäkkäiden asukkaiden valmiuteen suunnitella ja hakea ratkaisuja tärkeisiin elämän tilanteisiin. Mm. aiemmassa vaiheessa asumisratkaisujen tekeminen eri vaihtoehtoista. Elämäntyyliä. Kaupungistumisen vaikutus vaihtoehtoihin. Hollannin Buurtzorg-malli esimerkkinä.
- Digitalisaation hyödyntäminen - ei jatkossa niinkään ikä- ja sukupolvisidonnasta.

Neuvontaa ja palveluohjausta tarjotaan jatkossa yhden keskitetyn toimiyksikön lisäksi alueellisissa toimintapisteissä, joiden yhteyteen sijoitetaan myös mm. kotihoiton alueiden kotihoitokeskukset

Lähiyksiköt tuovat neuvonnan ja ohjauksen lähellä iäkkäiden asukkaiden omaan kaupunginosaa

"Lähi-OIVA": Pohjoinen / Palokka seuraavien toimintojen yhteydessä:

- Matalan kynnyksen neuvonta ja palveluohjaus
- Päiväkeskustoiminta
- Pohjoisen alueen kotihoitokeskus

"Lähi-OIVA": Läntinen / Korpilahti seuraavien toimintojen yhteydessä:

- Matalan kynnyksen neuvonta ja palveluohjaus
- Päiväkeskustoiminta
- Tilat tarvittaessa käytettävissä kotihoiton tiimitiloina
- Päiväkoti
- Kirjasto

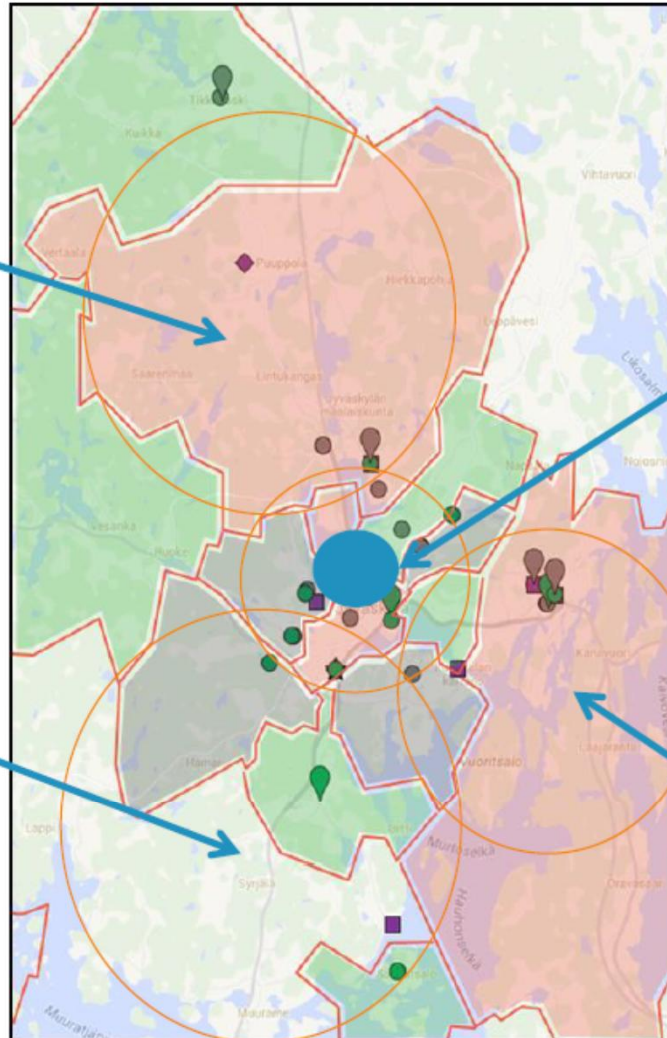
*Keskustaan yhdistetään kaksi päiväkeskusta yhdeksi isoksi

Kyllikin kadun Seniorikampus ("Uusi-Kyllikki"):

- OIVA-keskus: matalan kynnyksen neuvonta (ja seniorikioski) ja palveluohjaus
- Kokoontumispaikka ikääntyneille
- Keskustan uusi päiväkeskus* sekä päiväaikainen perhehoito (muistisairaille ja omaishoidon asiakkaille)
- Kotihoidon sekä turva- ja vuorohoidon tilat
- Lääkäripalvelut ja muistipoli
- Kuntouttava toiminta
- Yhteisöllistä senioriasumista

"Lähi-OIVA": Itäinen Vaajakoski seuraavien toimintojen yhteydessä:

- Matalan kynnyksen neuvonta ja palveluohjaus
- Päiväkeskustoimintaa
- Itäisen alueen kotihoitokeskus

Alueella alle 1000
65+-vuotiasta

Alueella 1000-2000
65+-vuotiasta

Alueella yli 2000
65+-vuotiasta

Jyväskylän kaupunki

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut

Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

Monimuotoiset asumisen ratkaisut ja vaihtoehdot

- Ikäystävällinen ympäristö, yhteisölliset asumisratkaisut ja vanhusten palvelut ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa.
- Kaavoitus ja yhdyskuntasuunnittelu tarjoavat perustan yhteisöllisyyttä tukeville asumisen ympäristöille, joilla on puolestaan vaikutusta palvelujen toimintamalleihin sekä myös tarpeeseen ja kysyntään.
- Palvelurakenteen ja toimintamallin muuttaminen enemmän kotona asumista tukeviksi niin, että aiempaa useampi iäkäs asukas voi asua kotona elämänsä loppuun.
- Julkisen tehtävänä on paitsi varmistaa asunnonmuutostöiden saatavuus edistää myös osaltaan ikääntyneelle väestönosalle soveltuvien asumisratkaisujen ja -vaihtoehtojen kaavoitusta, suunnittelua ja toteuttamista
- Muuttojen sijasta palveluja vahvistetaan toimintakyvyn muutosten mukaan.
- Ikääntyviä voidaan toki asukkaita tukea muuttamaan riittävän aikaisessa vaiheessa alueille, joissa palveluita on saatavilla toimintakyvyn muutosta vastaavasti: asumisoikeusasunnot, seniorikorttelit ja jopa kaupungin osat (Hervanta)
- Tarvetta on juuri tämänkaltaisille välimuotoisille asumisratkaisuille, myös uudentyyppisille perhehoidonyhteisöille (Kaarina)

Asumisen tulee olla myös iäkkäiden asukkaiden saavutettavissa myös hinnaltaan

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut

Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

- Iäkkäiden pärjäämisen ja toimintakyvyn kannalta tärkeä vaihde on aika ennen säännöllisiä palveluja. Tässä vaiheessa on paljon eri toimijoita mukana ja yhteisöjen merkitys suuri. Säännöllisten palvelujen alkaessa usein tarkastelukulma supistuu. Tilannetta katsotaan usein yksipuolisesti hoidon ja palvelujen näkökulmasta.
- Seniorirakentamista ja sen suunnittelua ovat pitkään ohjanneet hoito- ja hoivapalveluiden järjestämisen näkökulma. On rakennettu ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen toimintayksiköitä, jotka asukkaan kannalta tarkoittavat makuuhuoneen ja kylpyhuone/vessan huoneistoja.
- Tosi asiassa 65 vuotta täyttäneistä vain joka kymmenes on säännöllisten palveluiden piirissä. Tähän asti palvelujen piiriin syntyneitä jonoja on pyritty suitsimaan palvelukriteereillä, jotka ovat toki perustuneet niukkoihin voimavaroihin.
- SOTE2020 hankkeen yhteisen näkemyksen mukaan palvelujen kysyntää tulee hillitä ennen kaikkea hyvinvoinnin edistämällä ja ennaltaehkäisevällä työllä, kuntoutuksella ja asumisen vaihtoehtoja kehittämällä eli pitämällä hyvää huolta niiden toimintakyvystä, joilla ei vielä ole säännöllisen palvelun tarvetta.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut

Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

- Nyt järjestettävä vaihtoehtoja ikäihmisen seminaariin keskittyy ainoastaan hoivarakentamisen sijaan seminaarin nimen mukaisesti hakemaan mielekkäitä asumisen ratkaisuja iäkkäille asukkaille, kun nykyinen koti vaikeuttaa hänen arjessa pärjäämistään sijaintinsa, varustetasonsa, kokonsa tai kiinteistönhoidon haasteiden vuoksi.
- Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu on siirtymässä kunnilta itsehallintoalueille eli maakuntiin vuonna 2019.
- SOTE –uudistuksen jälkeen kunnille jää vastuu edelleen asukkaidensa hyvinvoinnin edistämisestä.
- Hyvinvoinnin, arjen sujuvuuden ja iäkkäiden toimintakyvyn ja pärjäämisen kannalta oleellista on, miten kunta kykenee turvaamaan lähipalvelut, joukko- ja asiointiliikenteen, tietoverkot, kulttuuri- ja liikuntapalvelut ja miten kunta huomioi kaavoitus-, asunto-, turvallisuus-, liikenne- ja yhdyskunta-suunnittelussaan ikääntyvät kuntalaisensa eli kuinka IKÄYSTÄVÄLLINEN KUNTA ON.

Vaihtoehtoja ikäihmisen asumiseen - Ikäystävällinen ympäristö, yhteisöllinen asuminen ja palvelut

Palvelujohtaja Risto Kortelainen, Jyväskylä

Vanhuspalvelujen palvelualueen tuottavuuden parantamisen päätavoitteet

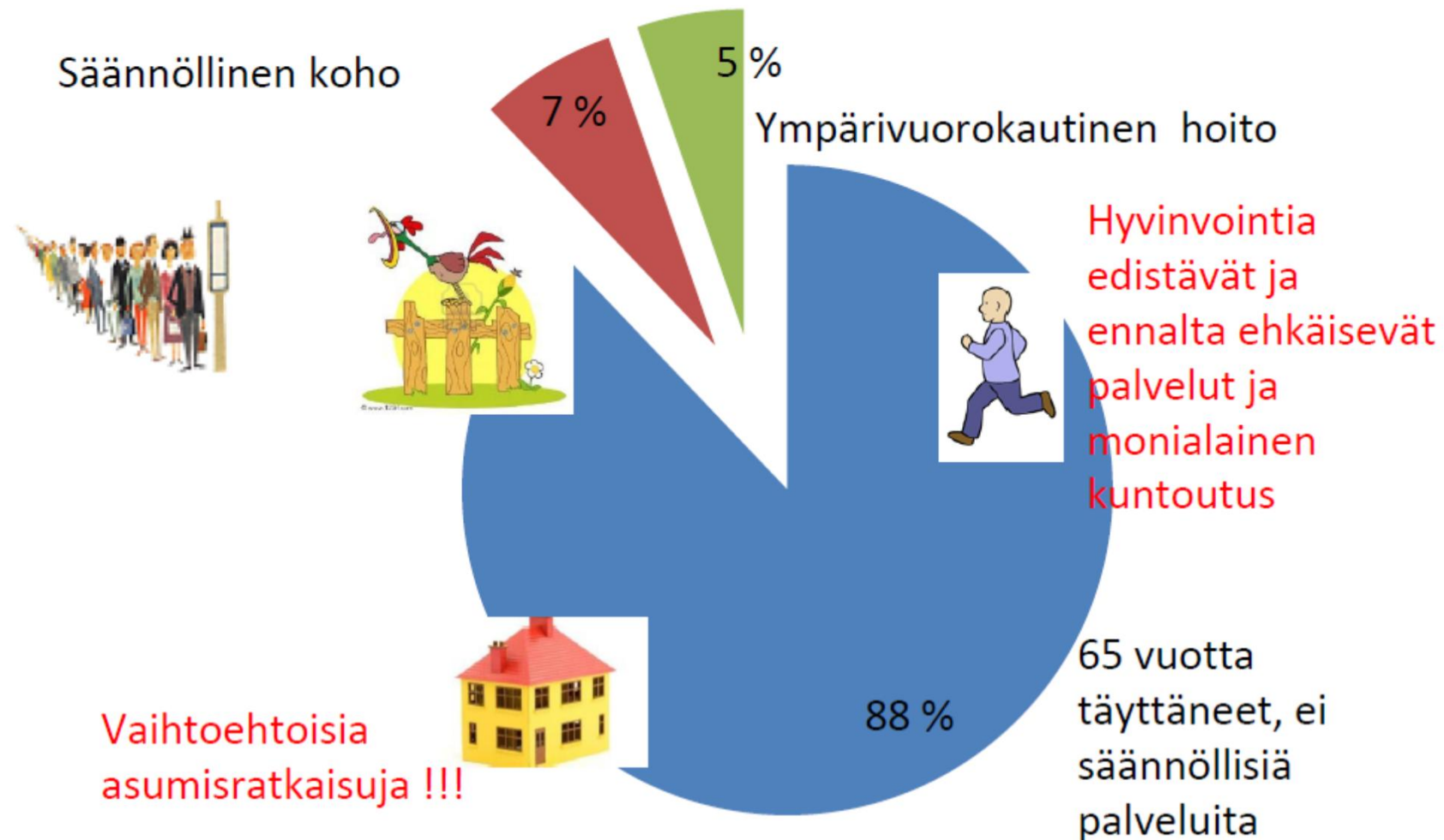
Kotona asumisen tukeminen

- Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän onnistunut käyttöönotto vuonna 2016. Työn optimoinnin ja sähköisen lukkojärjestelmän avulla voidaan odottaa huomattavaa säästöpotentiaalia.

Ympäri vuorokautinen asuminen ja hoito

- Palvelurakenteen ja palvelukäytäntöjen muuttaminen enemmän kotona asumista tukeviksi niin, että aiempaa useampi iäkäs asukas voi asua kotona elämänsä loppuun. Muuttojen sijasta palveluja vahvistetaan toimintakyvyn muutosten mukaan.
- Vertailukaupunki Kuopiossa, jossa on 75 vuotta täyttäneitä saman verran kuin Jyväskylässä, ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon paikkoja 700 ja Jyväskylässä 1 000.

Vain osa ikäihmisistä tarvitsee säännöllisten palveluita / jonoa palveluihin tulee hillitä ennaltaehkäisevällä työllä, kuntoutuksella ja asumisen vaihtoehtoja kehittämällä

”Jotta paremmin pärjäisimme!”

Poissulkevista palvelukriteereistä pärjäämisen tukemiseen

- Tarmo hyvinvointia edistäviin ja kuntouttaviin palveluihin

Mh+wc –huoneistopolitiikan sijasta asumiseen houkuttelevia vaihtoehtoja

- Ryhmäkotirakentaminen jäihin, tilalle palvelukortteita, -kampuksia, yhteisöasumista

Hyvinvointia edistävään ja kuntouttavaan työhön on varaa

Mikäli strateginen linjaus palvelurakenteen suhteen pitää

TP / LH

- Yhden ammattilaisen työpanos kohdentuu laskennallisesti kahteen asiakkaaseen

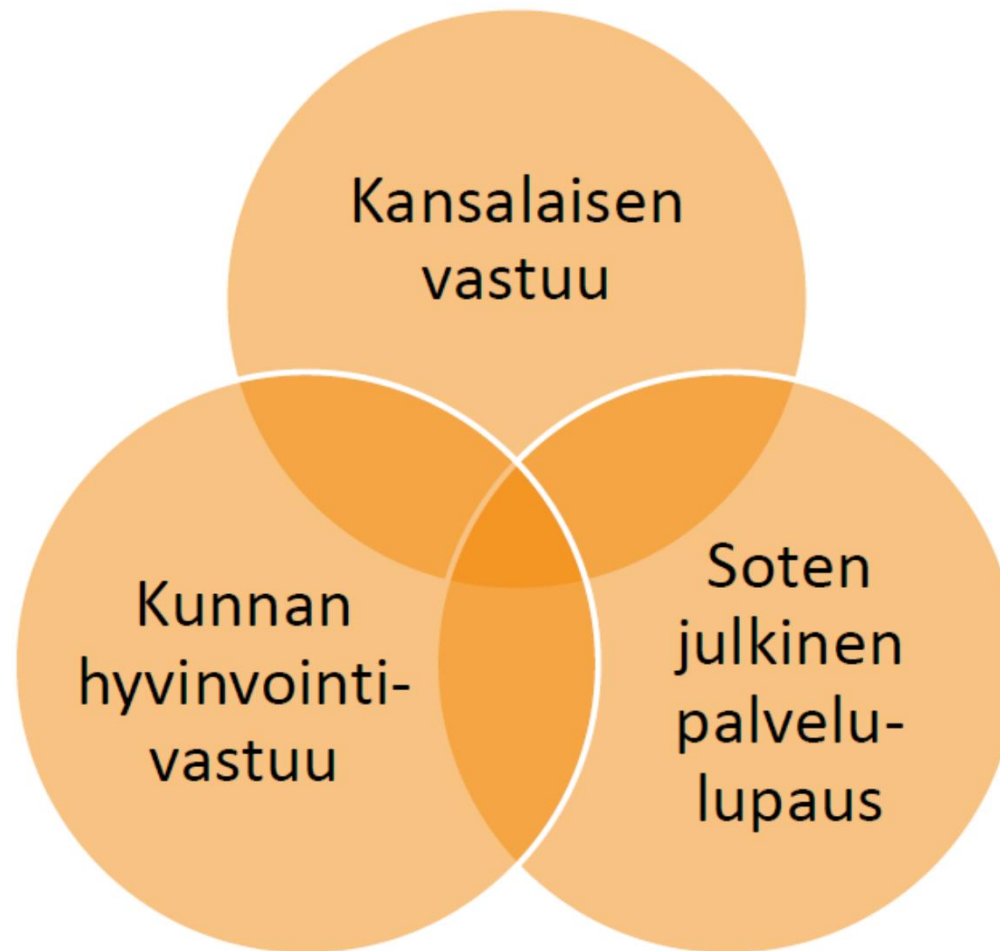
HV
edistäminen

- Yhden ammattilaisen työpanos kohdentuu lähes 300 asiakkaaseen

Kotikuntoutus

- Yhden ammattilaisen työpanos kohdentuu 50-100 asiakkaaseen

Vastuun kolmijako – hyvä ikääntyminen

Selvitys ikääntyneiden asumisen uustuotantotarpeista, ratkaisusta ja rahoituksesta sekä hallintamuodoista, 3/2017

- YM pyytää tarjousta ”Selvitys ikääntyneiden asumisen uustuotantotarpeista, ratkaisusta ja rahoituksesta sekä hallintamuodoista”.
- Selvityksessä kartoitetaan, mitä asumisratkaisuihin liittyviä tarpeita ja toiveita ikääntyneillä on ja millaisille ratkaisuille on kysyntää.
- Kartoituksessa analysoidaan myös kuinka asuntovarallisuutta voidaan hyödyntää asumisessa ml. asunnon korjauksissa sekä millaisia kotimaisia ja kansainvälisiä käytäntöjä on olemassa, esim. käänteinen laina.
- Selvityksen keskeinen tavoite on vastata kysymykseen kenelle ikääntyneistä ja miksi tarvitaan valtion tukemia asumisratkaisuja.
- Toisena kysymyksenä tähän liittyen on, miten ne voidaan toteuttaa.
- Tässä yhteydessä tarkastellaan myös valtion tukeman asuntotuotannon rahoitusmuotoja ja -ehtoja suhteessa esille tulleisiin tarpeisiin.
- Tämä selvitys ei kohdistu ikääntyneiden tehostettuun palveluasumiseen, jossa henkilökuntaa on paikalla ympäri vuorokauden, vaan muihin seniori/ikäntyneiden asumismuotoihin.

Esiselvitys Palvelukortteli-mallin kehittämisestä

- Palvelukortteli-konseptin tavoitteena on, että ikääntyneet asuvat kuntien taajamissa itsenäisesti ja hyödyntävät korttelin palveluja, kuten ruokailu- ja siivouspalveluja sekä liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia.
- Taajaman palvelukorttelikokonaisuuteen kuuluu erilaisia asumismuotoja, kuten yhteisöasumista, itsenäistä senioriasumista ja palveluasumista.
- Palvelukorttelin luonnollinen sijainti on taajaman keskustassa, missä lähipalvelut ovat hyvin saavutettavissa.
- Eri alueille sopivia palvelukortteliratkaisuja kehittää Muuttuva yhteiskunta – Muuttuvat palvelut -konsortio, johon kuuluu 20 kuntaa, sairaanhoitopiiriä, järjestöä ja säätiötä. Konsortiota koordinoi Aalto-yliopiston Sotera instituutti.
- Hankkeen tuloksena muodostuu erilaisia konsepteja, joissa on huomioitu ikääntyvän väestön asuminen ja heille suunnattujen palvelujen tuottaminen sekä erilaisten taajamien olosuhteet. Tuloksia voidaan hyödyntää kuntien maankäytön, asumisen ja asumispalveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä. Projektin tulokset raportoidaan vuoden 2016 lopussa.

Asumisen uudet vaihtoehdot ja hyvä vanhuus – ASUVA -hanke

- ASUVA -hankkeessa kartoitetaan kotimaisia ja kansainvälisiä keinoja asumisen yhteisöllisyyden parantamiseksi.
- Hankkeessa kartoitetaan uusia asumisen ja asuinalueiden kehittämisen ratkaisuja sekä kotimaasta että kansainvälisesti.
- Hankkeessa tarkastellaan yhteisöllisyyttä painottavia kehittämistoimia sekä niiden yhteyttä asukkaiden hyvinvointiin ja osallisuuteen yhteisössä.
- Lisäksi selvitetään sitä, miten asumisen mallit vastaavat asukkaiden avun ja palveluiden tarvetta.
- ”Asuinoloilla, asuinympäristöllä ja sosiaalisilla suhteilla on tärkeä rooli kaikenikäisten kansalaisten hyvinvoinnissa”, kertoo hankkeen vastuullinen johtaja Outi Jolanki Tampereen yliopistosta. ”Hyvä asuinympäristö on tärkeä osa hyvää vanhuutta.
- Hankkeessa kootaan tietoa hyvistä asumisen malleista viranomaisten, päätöksentekijöiden sekä asumisen ja palveluiden parissa työskentelevien käyttöön.
- Hanketta johtaa Tampereen yliopiston Terveystieteiden yksikkö. Hankkeen muut kumppanit ovat Tutkimus- ja kehittämiskeskus GeroCenter, Ikäinstituutti sekä Jyväskylän yliopiston Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Hanke käynnistyy kesäkuussa 2016 ja päättyy helmikuussa 2017.

Esiselvitys tarkastelumallista ikääntyneiden asumistarpeisiin varautumiseksi kunnissa

- Tarkastelumalli hyödyttää asumisen parissa toimivia kunnan hallinnonaloja ja tätä kautta ikääntyneitä kuntalaisia.
- Siinä huomioidaan sekä uudisrakentaminen että korjaus- ja täydennysrakentaminen sekä asuinalueita laajemmin, ja se koskee asuinrakennusten lisäksi kunnan käytössä olevia tiloja.
- Esiselvityksessä tarkastellaan kolmea kaupunkia – Järvenpäästä, Lahtea ja Kuopiota – sekä lisäksi jokaisesta yhtä asuinaluetta.
- Ensin mallia hahmotellaan kuntien kanssa sekä kartoitetaan kunnissa tehdyt suunnitelmat ja käytettävissä oleva tietoaineisto. Sen jälkeen käydään läpi kuntien tilannetta ja ikääntyneiden asumistarpeita sekä keinoja tukea tämän väestöryhmän kotona asumista.
- Mukana kuntien tarkastelussa ovat asumisen ja teknisen toimen edustajien lisäksi sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijat. Esiselvityksessä on mukana myös Vanhustyön keskusliiton Korjausneuvonta.
- Esiselvitys toteutetaan 1.9.–30.11.2016 ja sen tuloksena syntyy tarkastelumallin hahmotelma sekä ehdotus hankkeen päävaiheen toteutuksesta. Esiselvityksen toteutuksesta vastaa konsulttiyhtiö Owl Group.

YM ja Suomen ympäristökeskus toteuttavat selvityksen ikääntyneiden asuinalueista

- Ikääntyneet yhdyskuntarakenteessa -selvitys kokoaa tietoa ikääntyneiden asuinalueista ja niiden tarjoamista palveluista.
- Ikääntyneiden osuus Suomen väestöstä kasvaa merkittävästi seuraavien vuosikymmenten aikana. Suuret ikäluokat ovat jo saavuttaneet eläkeiän ja vuonna 2030 Suomessa on väestöennusteen mukaan jo noin 1,5 miljoonaa yli 65-vuotiasta. Väestön ikääntymisen aiheuttama yhteiskunnallinen muutos on huomioitava eri mittakaavatasoilla ja kaikilla yhteiskunnan sektoreilla
- Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman 2013–2017 ja Suomen ympäristökeskus SYKE:n yhteistyössä toteuttamassa selvityksessä kuvataan ikääntyneiden ikäluokkien alueellista sijoittumista rekisteripohjaisten paikkatietoaineistojen avulla. Hanke tuottaa tietoa ikääntyneiden asumisen suomalaisesta kokonaistilanteesta sekä eroista alueiden, kuntien ja erilaisten aluetyyppien välillä.
- Hankkeessa etsitään alueita, joille on keskittynyt ikääntynyttä väestöä ja tunnistetaan näiden alueiden ominaispiirteitä. Analyysiä tarkennetaan muuttoliikeanalyysillä sekä asukkaiden pysyvyyteen liittyvillä tarkasteluilla. Tietojen perusteella voidaan arvioida, millaisia ikääntyvien asuinalueet ovat suhteessa heidän tarpeisiinsa.

YM ja Suomen ympäristökeskus toteuttavat selvityksen ikääntyneiden asuinalueista

- "Yhteistyössä tehtävä selvitys auttaa tunnistamaan alueet, joilla ikääntyneitä asuu eniten ja antaa siten tärkeää tietoa alueellisista kehittämistarpeista", kertoo ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman ohjelmapäällikkö Sari Hosionaho.
- "Etenkin kaupunkikeskustoissa ja niiden reuna-alueilla on tällä hetkellä ikääntyneiden määrään suhteutettuna vähän heidän tarpeisiinsa suunnattuja asumisratkaisuja. Ikääntyneille soveltuvia asumisratkaisuja kehittävät alueet auttavat ikääntyneitä säilyttämään elämäntapansa ja identiteettinsä."
- Viimeaikaisen kehityksen perusteella selvityksessä arvioidaan myös ikääntyneiden ikäluokkien tulevaa alueellista kehitystä. Tarkastelu ulotetaan vuoteen 2040 asti.
- Yhteisselvityksen tuloksena syntyy ennakkointimalli, josta on hyötyä kuntien asumiseen liittyvässä päätöksenteossa. Tutkimustyön lisäksi hankkeessa pilotoidaan rekisterimuotoisten aineistojen käyttöä ikääntymisen alueellisen kehityksen tutkimuksessa.

Lähteet

Aalto-yliopisto:

Miun Sote –Kuinka asua vahana? Aalto-yliopiston julkaisusarja, Taide+muotoilu+arkkitehtuuri 4/2016

Aktiiviset Seniorit ry:

<http://aktiivisetseniorit-fi.directo.fi/>

ARA:

Araviesti 2/2016

ASUVA:

<https://www.communityforallages.fi/>

Espoon kaupunki:

[http://www.espoo.fi/fi-](http://www.espoo.fi/fi-FI/Seniorit/Seniorien_asuminen/Ymparivuorokautinen_hoiva/Hoivakodit/Kauklahden_ela_ja_asu_seniorikeskus/Kauklahden_ela_ja_asu_seniorikeskus(17149))

[FI/Seniorit/Seniorien_asuminen/Ymparivuorokautinen_hoiva/Hoivakodit/Kauklahden_ela_ja_asu_seniorikeskus/Kauklahden_ela_ja_asu_seniorikeskus\(17149\)](http://www.espoo.fi/fi-FI/Seniorit/Seniorien_asuminen/Ymparivuorokautinen_hoiva/Hoivakodit/Kauklahden_ela_ja_asu_seniorikeskus/Kauklahden_ela_ja_asu_seniorikeskus(17149))

Hynynen, Raija:

Palvelualueen ja ikäystävällisen alueen kehittäminen. Ympäristöministeriön raportteja 5/2016

Ikäystävällinen ja yhteisöllinen asuinalue: Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma 23.4.2015 –PowerPoint esitys. Ympäristöministeriö.

Hämeenlinnan kaupunki:

<http://www.hameenlinna.fi/Kaupunki-info/Kehittyva-kaupunki/hyvinvointikeskus/>

<http://www.hameenlinna.fi/Kaupunki-info/Viestinta/Tiedotteet/Hyvinvointikeskuksesta-iittalalaisten-yhteinen-olohuone/>

Joensuun kaupunki:

<http://www.joensuu.fi/senioripiha>

Järvenpään kaupunki:

https://www.jarvenpaa.fi/--Hyvinvointikampus--/index.tpl?sivu_id=7142

Järvenpään kaupunki:

https://www.jarvenpaa.fi/--Hyvinvointikampus--/index.tpl?sivu_id=7142

Jyväskylän kaupunki:

<http://www3.jkl.fi/kaavoitus/kaava.php/id/834>

<https://www.srv.fi/asunnot/jyvaskylan-oloneuvos>

http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/80740_Vaihtoehtoja_vanhusten_asumiseen_seminaari_11_02_2016_rk_A.pdf

Kuntarahoituksen asiakaslehti Huomisen tekijät 3/2016:

https://issuu.com/kuntarahoitus/docs/huomisen_tekijat_3_2016_screen

Lahden vanhusasuntosäätiö sr.:

<http://www.lvas.fi/onnelpolku>

Lakea:

http://www.lakea.fi/media/17304/lakea_lakeankulma_markkinointiesite_a4_web.pdf

Pirkanmaan Senioripalvelut:

<http://www.pirkanmaansenioripalvelut.fi/seniorikeskukset/kuusela/>

<http://www.pirkanmaansenioripalvelut.fi/paivatoiminta/lahitori-kuusela/>

Saga Care:

<http://www.sagacare.fi/fi/senioriasunnot-lappeenranta-palvelutalo-saga-seinajoki-esittely>

Suomen Asumisoikeusyhdistys ry :

Uuden ajan Aso – Asumisoikeusjärjestelmän vauhdikas historia. Suomen asumisoikeusyhdistys 2016.

Salva Ry:

<https://www.salva.fi/palvelukeskus-ilolansalo>

SYKE:

[http://www.syke.fi/fi-](http://www.syke.fi/fi-fi/Tutkimus__kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Ikaantyneet_yhdyskuntarakenteessa_YKRIKA)

[fi/Tutkimus__kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Ikaantyneet_yhdyskuntarakenteessa_YKRIKA](http://www.syke.fi/fi-fi/Tutkimus__kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Ikaantyneet_yhdyskuntarakenteessa_YKRIKA)

Tampereen kaupunki:

http://www.tampere.fi/tiedostot/L8u2JQoBh/160324_Projektin_esittely_Elakelaisvaltuustopaivi.pdf

Teittinen, Outi: Ikäihmisten asumispalvelut – benchmarking.:

[http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/wp-content/uploads/kangasjyvaskyla/2015/12/Ik% C3%A4ihmisten-asumispalvelut-benchmarking.pdf](http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/wp-content/uploads/kangasjyvaskyla/2015/12/Ik%C3%A4ihmisten-asumispalvelut-benchmarking.pdf).

Vaasan kaupunki:

Tilastot: Tilastokeskus/Vaasan kaupungin kaupunkikehitys

Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO,:

www.jasoasunnot.com

Ympäristöministeriö:

http://www.ym.fi/fi-fi/asuminen/ohjelmat_ja_strategiat/Ikaantyneiden_asumisen_kehittamisohjelma

http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/80731_Sari_Hosionaho_Jyvaskyla_110216_Vaihtoehtoja_ikaihmissen_asumiseen_seminaari.pdf

[http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tarjouspyynto_Selvitys_ikaantyneiden_asu\(40539\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tarjouspyynto_Selvitys_ikaantyneiden_asu(40539))

http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden_asuminen/Palvelut_ja_asuinymparistot

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden_asuminen/Esiselvitys_tarkastelumallista_ikaantyne\(40651\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ikaantyneiden_asuminen/Esiselvitys_tarkastelumallista_ikaantyne(40651))

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ymparistoministerio_ja_Suomen_ymparistok\(38999\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asuminen/Ymparistoministerio_ja_Suomen_ymparistok(38999))